

Uredništvo in upravljanje:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

Izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Harčnina lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
ilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 124.

Maribor, dne 20. oktobra 1911.

Letnik III.

Biti ali ne biti.

Čeprav je zunaj v naravi dan za dnem bolj mraz, postajajo za ministrskega predsednika barona Gautscha dnevi vendar vsak dan bolj vroči. Vedno bližje prihaja vprašanje: biti ali ne biti. Že meseci so minuli, odkar je bil poklican, da reši zavoženo situacijo, a mi smo še vedno tam, kakor ko se je prikazala zvezda-rešiteljica Gautsch. Ne gre in ne gre. Človek bi res že kmalu obupal nad našim parlamentarizmom in vsem ustavnim življenjem.

Ko je prišel baron Gautsch, je vse pričakovalo skorajšnjega zasvitanja nove zore. V vseh modulacijah se je prepevala slava novemu možu, ki je še vsakokrat s čarobno palico spremenil politične vice v nebesa in vse je nestrpnost pričakovalo velikih dejanj. Toda poskušnja je bila težka. Baron Gautsch se je zapel do vratu, ter je s stoično hladnokrvnostjo in mirnostjo čakal na jesen. Minuli so dnevi, tedni in meseci, a Gautsch je molčal. Kakšni so njegovi nameni, kako hoče razvozlati gordijski voz avstrijske politike, na kakih temeljih hoče zgraditi svojo politično areno, vse to so bila vprašanja, ki so tekom poletnih mesecev politikom in žurnalistom napravila marsikatero neprijetno uro, toda več kot do nevhvaležnega ugankovanja se ni prišlo. Gautsch je molčal kot Sfinga.

So pa stvari, ki ne dajo čakati. Zlasti v ustavnem življenju je mnogo zadev, ki so navezane na določene termine. In tako proti koncu leta, ko začne list, je rumeneti in nas zapuste lastovke — politiki za take malenkosti seveda nimajo časa — pričnejo gotova neodložljiva vprašanja kot nadležne veše motiti prijetno razpoloženje ministrskih predsednikov. Politični kronisti pričenejo odpirati svoje koledarje in z nagubanim obrazom štejejo dneve. Hočeš, nočeš — moraš, se glasi vedno odločneje in vzbudi iz zatopljenosti tudi kakega Gautscha.

Tako se je zgodilo tudi sedaj. Proračun, brambna postava, poslovnikova reforma, finančna postava itd. v brezkončnost, to so zadeve, ki se jih ne more odlašati in zahtevajo nujno rešitev. Videti je bilo, kakor da se hoče Gautsch prepustiti usodi. Slišala so se mnenja, da on glasovanj o teh zadevah ne smatra za zaupnico vladi, ampak za državne potrebe, za koje je nosi odgovornost vsaka stranka, za to da ne rabi konsolidirane vladne večine. Toda to stališče je precej naivno. Le prekmalu je moral uvideti, da njegov

optimizem ni bil povsem nič na mestu. Se stranke prejšnje Bienensthove, takimenovane večine so se pričele kujati. Zlasti v nemškonalni zvezi so take razdrapanosti in toliko nasprotstev, da se še v slučaju, če bi bila stranka obvezana vladna stranka, ne bo moglo s sigurnostjo računati na vse njene glasove. In zadnji torek je prinesel Gautschu nepričakovan, a glasen memento v zbornici sami. Pri glasovanju o dnevnem redu je vlada sijajno propadla. To je dalo dosedaj odrevenelemu ministrskemu predsedniku novega življenja. Zapustil je svoj nedostopni prestol in že stoji v središču političnega vrvenja. Kakor če bi bil kdo zadnji torek vrgel bakljo v politično areno, tako je švignil plamen kvišku in že se vse suče okrog vprašanja rekonstrukcije in delovne večine. Mnenja, ki se jih sliši, so najrazličnejša, vprašanje o strankah, ki bi se naj jih pritegnilo, še ni odločeno, tako da se ne da reči in povedati še nič konkretnega. Kot gotovo se lahko smatra samo to, da se ne misli na parlamentarizacijo ministrstva, ampak da se bo poklicalo može, ki niso poslanci, pač pa v ozki zvezi s političnim življenjem. Tudi se ne bo postavilo ministrov-krajanov. Pogajanja se vrše sedaj v prvi vrsti med vlado in Čehi. Pritegniti se hoče pa tudi Jugoslovane. Ker nečemo vsvariti kakih krivih razpoloženj in je vsa zadeva še bolj ali manj v povojih, zato navajamo samo suha dejstva, v kolikor so verojetna. Kot najbolj pozitivno pri vsem kompleksu vprašanj je, da se gre Gautschu za biti ali ne biti. Če se mu posreči, vsvariti sigurno večino, bo triumfator, če ne, bo — šel.

Hinavščina liberalizma.

Po mestih in onih krajih, ki imajo državno uradništvo, imamo veselo razpoloženje: plače se nam zvišajo. Kdo bi tega ne bil vesel. Celo računa se že s tem. Pojdemo, pogledimo, kako stoji cela zadeva! V roke nam pride ravno najbližji, najbolj „informirani“ list „Slovenski Narod.“ Kaj pa je to? Na debelo tiskani strani nosi pretresljivo vest, da je Hrvaško-slovenski klub, oziroma njegov načelnik hotel celo zadevo zavleči, pa se je nesmrtno blamiral. Pojdemo naprej in pogledimo, kaj reče „Jutro.“ Hm, hm, slabo, slabo, tudi blamaža. Kaj pa „Edinost“? Pravi, da igra načelnik Hrvaško-slovenskega kluba čudno ulogo. To je pa res čudno! No, pogledimo še „Soča.“ A

ta tudi udriha po tem načelniku. Kaj pravi „Zarja“, nisem mogel in hotel doznati; lista ne poznam veliko bolj kot po imenu. Baje je neki zakotni dnevnik socialdem. barve v Ljubljani. Začnimo še enkrat, si mislim, in pogledimo v „Tagespost“; med parlamentarnimi poročili bo že stalo vse natanko. Tam se bere, da so vsi hoteli odklati uradniško zadevo odseku, Slovenci so se pa hoteli postaviti in hoteli povedati svoje misli, ki bi jih baje ne bilo treba o tem vprašanju.

Zdaj obrnimo list. In kaj zagledamo? Grdo, ostudno hinavščino. „Jutro“ prinaša citate iz ravnokar na svetlo dane H. Bahrove knjige, ki pravijo, kako skrajno slabo je naše uradništvo. „Soča“ ima uvodni članek „Austriaca“ po H. Bahrovi knjigi in omenja še več mest, kako je uradnikov vse povsod polno, in pravi, da je pač uradništvo toliko za nič. No in „Tagespost“ ima uvodnik temperamentnega, preodkritosrčnega dr. Steinwenderja, ki pravi med drugim, da bo treba finančni načrt popolnoma pretrgati, uradnikov da je preveč, in navaja samo eden primer: Vkrajskih ministrstvih sedi toliko uradnikov, ki ne vedo, kaj bi delali, ker nimajo šefov. Ni jih, kakor znano, že davno, ker se onim gori prav nič ne ljubi imenovati jih.

Popoldne pa prinese isti list graške hinavke kandidatni govor novega kompromisnega kandidata na Wastianovem mestu, da je to slaba politika v državi, kar tako-le malce povišati plače uradnikom, češ, da ima to le posledice, da se takoj po regulaciji plač zvišajo cene dnevnim potrebščinam.

In to vse je prišlo enega in istega dne, poslano po liberalizmu, na svetlo.

Čemu to navajanje? Zato, da sprevidi, kedor ima kaj soli v glavi, kako ostudno hudobijo uganja demagog, liberalizma polni, list po celi Avstriji, naj že bo na Dunaju, v Gradcu, Ljubljani ali v Primorju. Lopni po „klerikaleu“, če ti pove v javnosti in na merodajnem mestu bridko resnico in če je še tako potrebna, da se jo pove; to je vedno in vedno se ponavljajoča norma internacionalnega protikrščanskega liberalizma. Hinavstvo, hudobna neodkritosrčnost, demagogija. In to požirajo visoko izobraženi uradniki v svojih listih. Bodi jim, prosti jim, vsak ima pač svoj okus. — C. kr. uradnik.

Zahtevajte list Straža!

Posebno mater Burelo je cela zadeva grozno pekla in večkrat so močili svoj zglavnik ponoči s solzami, in marsikateri še topel vzdih je vključil vetru na Radlu zletel k sv. Pankracu. Poprej veseli in pa brezskrbni Burelin obraz se je začel gubančiti in preganjalčka zakonska usoda jim je urezala bridke in grenke poteze v obrazu.

Smeh je materi Bureli izginil popolnoma iz obraza, le po nočih jim je še včasih raztezal usta, ko so sanjali o presrečnih vdovskih uricah na svojem haucugu za Radlom.

Toda komaj je posijala jutrajna zarja in so si omeneali oči, nakremžila so se tudi njih usta iz nočnega smeha v jutranji jok; kajti ponočni sladki spomini so jih silili še bolj na solze, ko so videli pred seboj težki zakonski jarem in preganjanje od Petrove strani.

Vendar po resnici povedano, pa tudi mamka Burela niso bili čisto nedolžni. Sicer niso krevsali okrog, ker so jim noge otekale, pa tudi za pečjo se, češ so poskušali, ali se še njih jeziček giblje po ogledanih ustih ali ne. Seveda jim je pri teh govornih vajah včasih predaleč ušel, imel je pač preveč naznanjeno pot po brezzobnih čeljustih, in tedaj so mamka marsikaterega ostro zbadli.

Očka sicer niso bili jezični, pa so se vendar ravnali kot dober kristjan po svetopisemskem reku: Da boče mož pustil mater, očeta itd. in sledil ženi. Dobro pomneč ta sveti izrek, so se tudi naš očka držali bolj Burele, svoje jezične zakonske polovice, nego lastnega sina Petra.

To preveliko zakonsko ljubezen je opazil kmalu tudi Peter in ljutosumen se je nekoč tako daleč spozabil, da je zgrabil očeta in Burelo za laze ter ju posadil čez prag na mrzlo.

In oče, kdo bi mu pa to tudi zameril, mu je v sveti jezi prerokoval:

„Peter, Peter, ti pa še enkrat praga ne boš imel!“

PODLISTEK.

Zbegani Amerikanec.

(V zabavo in pouk priobčil Januš Goleo.)

Pri vojaki se mu ni slabša godila, kajti nad vse usmiljeni Radlski očka so se menda bali, da bi jim novci v podstrešju ne spletnili in so prav prično zalagali z njimi lahkoživca Petra.

Peter sicer v kljub obilemu denarju ni postal šarž, kakor so očka želeli, ampak kot gmajnar, ali bolj lepo kot prostak, se je vrnil čez tri leta na Radl k očetu.

Radlski očka pa so se smerili od veselja, ko so videli zopet svojega Petra pod domačim krovom. Solze veselja, ki so jih takrat prelili, so jim pa baje tako koristile, da se jih vse svoje žive dni ni prijala vodenika, ki stare Radlčane prav rada pobira. Samega veselja pomlajeni najmanj za tleset let so dali takoj posestvo Petru, sami pa si v svoji skromnosti še haucuga (prevžitka) niso zgovorili, zanašajoč se preveč na Petrovo ljubezen.

Komaj je postal Peter gospodar, ki je zbral tudi kmalu pridno žensko onkraj Radla, po domače Sršenovo, čeravno vsled štedljivosti v jeziku in ljube ponižnosti v srcu ni zaslužila tega priimka. Toda tako kakor izvirni grehi spremlja tudi priimek večkrat nedolžne; in kar je zakrivila korenina, morajo tudi mladice nositi. Na ta način, po dedščini, je prišla tudi Sršenka do svojega gudega priimka, v resnici pa je bila le čebelica, ne pa sršen.

Dobro ženko si je poiskal naš Peter in več let sta živela v lepi zakonski ljubezni in razumnosti.

Petrova zakonska sreča se je še staremu očetu tako dopadla, da so se še tudi oni jeli ogledovati po Radlu, ne bje li še tudi za nje kako če tudi bolj priletno in trdo srce. In res, naš očka so skrivno is-

krico ljubezni, ki je čakala samo vetra, da se yname s silo plamena, kmalu iztaknili.

Nekega zimskega dne so se očka obrili, djali cikle za peč in v škornih na škrip so jo mahnil kar sami k stari haucigerci Bureli pod Radlom.

Stara vdovica je sicer skrajno povešala sramežljivo oči in grizla škric na predpasniku, ko so ji očka odkrivali tople koticke svojega srca; ko pa je po časi povzdignila oči in po strani zapazila, da so si očka porezali pod nosom in po bradi sive kocine, vnel se je tulji v mamicu še skrbno shranjen plamenček ljubezni.

Konec dolgega govorjenja in obiska je bil, da so se tudi mati Burela prepričali, da bi bilo bolje zanje, ako bi zapustili zatiran stan vdovstva in še enkrat uživali srečo zakonskega stanu.

Rečeno, storjeno! Čez par tednov sta že očka in Burela kot zakonska mož in žena čremala in čelala družino mačkam za Petrovo pečjo.

Peter sicer zakonu ni nič nasprotoval. Menil je namreč: ta starega itak naduha tare in tudi Burela je že vsa preprihana od radelskega vetra, ne boče trobila sodnemu dnevu; dobro pa bi le bilo, ako bi baburini beli in rumeni kebri pri njegovi hiši ostali.

Toda Peter se je hudo zmotil. Oče so sicer kašljali in hrehali noč in dan, pa smrti le ni bilo. In stari Bureli je pa tudi duša na hrbtenjačo prirastla, in s priraščeno dušo pa tudi ni moglo bable v rani grob.

To le predolgo življenje starih dveh je Petra jezilo in začel ju je prikrajševati, kjer je le mogel. Očeta je hudo bolelo, da je veter tako hitro odpihal Petrovo ljubezen do njih, toda pomagati si niso mogli siromak, ker se niso imeli kaj potegniti; na haucug (prevžitek) so namreč pri predaji čisto pozabili.

Ubogi očka in Burela sta bila sicer skromna in se vedno bolj vlekla v koticke, pa vse skupaj ni nič pomagalo.

Občinske volitve v Belgiji.

(Od našega dopisnika.)

Bruselj, 15. okt.

Z veliko napetostjo se je pričakovalo v celih deželi letošnje dopolnilne volitve v občinske zastoje mest in kmečkih občin. Upalo se je namreč, da se bo v izidu teh volitev pokazalo soglasje ali nasprotstvo večine prebivalstva s sedanjo katoliško vlado. Združeni liberalci in prostozidarji ter socialni demokrati so čisto sigurno računali s tem, da bo večina ljudstva proti sedanji vladi. Zato se je tudi v večini mest ustvaril nekaj volilni kartel med vsemi nasprotniki katoličanov. Hotelo se je na vsak način iztrgati katoličanom mandate v mestih, in njihovo moč streti v tistih krajih, kjer so jo imeli. Pri tem se je pa računilo, da bo glasom belgijskega občinsko-volilnega reda izvoljena dotična lista, katera bo dobila absolutno večino glasov.

Sestavili so skupno listo; vsled tega so upali, da dobijo v večini mest večino glasov in da tako le zmagaajo. V istini so pa prinesle ravno kar končane dopolnilne volitve združenim nasprotnikom veliko razočaranje. Pač so upali, da bodo v posameznih krajih iztrgali katoličanom mandate, število glasov pa, katere so združili na svoje kandidate, je v nekaterih krajih ostalo isto, kakor je bilo v letu 1907, v mnogih krajih je pa celo nazadovalo, med tem ko imajo katoličani skoroda povsod zaznamovati pomnoženje števila glasov.

Kakor znano, so hotele protikatoliške stranke dati volilnemu boju političen značaj. Liberalci in socialisti so v največjih občinah sklenili med sabo zvezo, deloma, da vržejo katoliške večine, deloma, da izločijo vsakršen njihov vpliv na občinske posle. Kot vzrok svojega zadržanja so razglasili, da hočejo iz občinskih volitev napraviti protest javnega mnenja proti vladi, proti njenemu šolskemu načrtu in proti temu, da noče vpeljati splošne in enake volilne pravice. Predsednik liberalne levece v senatu in tudi zbornice sta objavila volilcem razglas v tem smislu.

Računalo se je tudi s tem, da bo sedanje glasovanje pomembno za v majniku prihodnjega leta vršeče se zborniške volitve. Če se bo pa obdržal volilni kartel tudi za prihodnje volitve, je po sedanjem vspehu, pravzaprav nevspehu, pač veliko vprašanje. Kakor že omenjeno, se pri sedanjih občinskih volitvah ni izvajala proporca, ker je v veljavi absolutna večina. Vsled tega se že kar v začetku ni dvomilo, da ne bi skupna lista liberalcev in socialistih demokratov v večjih mestih ponekodi prodrila. To se je tudi zgodilo v Bruselju in njegovih predmestnih občinah. V teh občinah niso bili katoliški kandidati drugega, kakor števeni kandidati. Vendar se tudi tukaj kaže ojačenje katoličanstva. V bruseljskih predmestjih je dobila na primer leta 1907 liberalna lista 16.000, socialdemokratska 9.200, katoliška 10.200 glasov; letos je dobila lista združenih nasprotnikov 25.215, katoliška lista pa 13.153 glasov.

Med tem, ko je torej pri liberalcih ostalo v teku treh let število na isti višini, istotako pri socialdemokrati, imajo katoličani zaznamovati v tej primeroma kratki dobi prirastek 3000 glasov ali 30 odstotkov.

Iz vseh navedenih dejstev mora vsak logično misleč človek razvideti, da pomenjajo ravno kar kon-

čane volitve vse kaj drugega, kakor pa uničevalen poraz katoliške stranke. Liberalci so računali s tem, da izrinejo katoličane iz občinskih zastopstev in da bo potem to napravilo na ljudstvo velik vtis. Toda varali so se. Kmečke občine so razun tega po veliki večini volile katoliško, tako da ni vsa protikatoliška akcija, ako si jo ogledamo bližje, nič drugega, kakor fiasco združenih nasprotnikov in njihove kartelne politike.

Iz denarnega trga.

Po denarju se zelo vprašuje, to pričajo izkazi avstro-ogrske in nemške državne banke. Oba zavoda sta s svojim notami v davčni obveznosti, prvi s 151 milijoni kron, drugi s 422 milijoni mark.

O nemški državni banki piše nek frankobrodski finančni list: Od časa obstoja zavoda ni bil njegov položaj še nikoli tudi ne približno tako slab, kakor v sedanjem oktoberskem terminu. Bile so izvanredne razmere, pod katerimi se je sedaj končalo četrtletje; zavod je bil edini rezervoar za mnoge zahteve od strani trgovine. Vsled tega pa še ni treba smatrati velike napetosti pri banki kot dokaz za njeno slabo stanje.

Večja potreba denarja se kaže posebno na Dunaju, kjer se je letos potrebovalo 175 milijonov več, kot pa prejšnje leto; razven tega pa jesenska trgovina še ni prišla do vrhunca. Nconem tega meseca pa pričakujejo na Dunaju davčno-obvezno svoto 300 milijonov — ako bi nova bančna predloga še ne bila rešena, bi bilo treba računati na 500 davčno-obveznih milijonov. Banka bo na ta način letos izkazala zelo dobro bilanco. Zato se pa njene akcije že dvigajo v cenah. Vrh tega je pa še napravila precejšnje dobičke v devizini trgovini.

Našim borznim igralcem in kapitalistom ni več zadostoval dunajski kurzni list, oni gredo v Ameriko, kjer je bil pred kratkim zopet velik polom. Plačila za špekulacije v Ameriki, kakor tudi za kupljene ameriške kurze, nadalje plačevanje odpovedanega francoskega denarja, je povzročilo povpraševanje po menicah na zlato (govori se o 100 milijonih), katerih ima banka veliko število in katerih kurzi so se vsled tega dvignili. Tudi čisto zlato v gotovini (kakih 25 milijonov) je baje poslala banka na Francosko in na ta način si je zopet pridobila v tujezemstvu lepo glavnicu. Vsled živahnega povpraševanja pri banki po papirjih je nastala nevarnost, da se zopet zviša obrestna mera. Francija je posodila v tujezemstvo mnogo denarja, katerega pa sedaj vsled vojne nevarnosti iztirjava. Francozi hočejo imeti zopet v blagajnah čisto zlato, vsled tega odpovedi in tirjatve v tujezemstvu, nikakor pa ne iz političnih ozirov (kakor zatrjujejo hudobni jeziki). Seveda se tudi tukaj lahko uporabi s polno pravico pregovor: „Die Botschaft hört ich wohl, doch mir fehlt der Glaube.“

V New-Yorku je položaj glede zlata trajno negotov. Vzroka si ne morejo, pa tudi nočejo razlagati, ker je gospodarsko življenje v Uniji baje „zdravo“!

Zopet se je pojavil sum, da kršijo trusti finančijelni mir. Zvezna vlada se pripravlja k novim korakom proti trustom, ti pa odgovarjajo z borznimi manevri. Tudi v blaženi Ameriki je draginja. Prebivalstvo ječi pod pritiskom neznosne draginje, za katero se dela odgovorne trustne organizacije; pridobivanje

in prodaja skoro vseh izdelkov je monopolizirana od trustov. Trustom se je od zveznih organov nasvetovalo, naj se reorganizirajo. Predstoječe volitve namreč dramijo spečo vlado. Oslabitev izkoriščevalne organizacije bi pokazala svoj vpliv tudi v Evropi. Tukaj bi marsikateri izdelek postal ceneji, ali pa tudi dražji, če se zamorejo trusti s svojimi izkoriščevalnimi nameni z vso močjo vreči na Evropo.

Tripolis in Maroko sta delala borzam skrbi, toda te niso tega pokazale. Trenotno trpijo samo Turki in Italijani.

Železniško vprašanje.

(Govor dr. Benkoviča v državnem zboru dne 17. okt. 1911.)

Visoka zbornica! Z ozirom na izvajanja vodje železniškega ministrstva govorim gotovo v imenu svojih tovarišev, da vzamemo izjavo o pričetku gradbe belokranjske železnice z zadovoljstvom na znanje. In istotako smo tudi zadovoljni, da je ogrska vlada opustila namero zidave unodolske železnice. Skeptično pa presojava izjavo o gradbi liške železnice; mi v to gradbo ne polagamo mnogo verjetnosti in da se nismo motili, bo pokazala bržkone bodočnost. Upali smo vsaj v gradbo te železnice, a po dogodkih in izjavah, ki so se izdale zadnje dni po ogrski vladi pa imamo opravičen vzrok, da smo skeptični. Nujni predlog ovarišev dr. Dulibiča in Jarca, ki se obravnava, je gotovo nekaj nenavadnega, kajti dejstvo, da se moramo že cela desetletja boriti za železniško zvezo Dalmacije z ostalo državo, posebno ker so zveze po morju negotove, je naravnost nekaj nezaslišanega. Ta zveza Dalmacije z ostalo državo pomenja že sama zase nekaj bistveni del državne pripadnosti, a mi moramo voditi dolgi, neprestani boj, da se vendar enkrat doseže ta prepotrebna železniška zveza.

Se bolj čudno je, da se moramo z vsemi močmi boriti, da se res uresniči nagodba, ki se je sklenila med obema državnima polovicama. Kar se tiče ogrske vlade, se ni čuditi, kajti njeno zadržanje v tej zadevi je samo en člen v dolgi vrsti zapostavljanj in sovražnostij, katere moramo mirno shraniti, in to vsled popustljivosti naše vlade. Kar se pa tiče ravnarja Bienertrove vlade, se ne da isto na noben način opravičiti, kajti vsled njenega dvoumnega zadržanja mora parlament še le danes opominjati našo vlado, da ne da iz rok poročstva za gradbo zveze z Dalmacijo, namreč drugi tir na progi Jablunkav—Tešín.

Vsa javnost na severu in jugu je namreč prepričana, da v slučaju, ako da naša vlada to poročstvo iz rok, ne bomo nikoli ali pa vsaj ne v doglednem času prišli do te železniške zveze. Postopanje naše vlade je še tem bolj čudno, ker vendar ta dogovor glede liške železnice in drugega tira, oziroma prometnega izboljšanja na progi Jablunkav—Tešín—Oderberg tvori del pogodbe iz leta 1907, sicer ne formalno, toda faktično. Kajti ta dogovor se je takrat predložilo nagodbenemu odboru in plenumu ter je gotovo bistven del nagodbe.

Liška železnico in preprečenje zveze z Anabergom se je v letu 1907 od vlade slavilo kot največjo pridobitev, katero se je zamoglo doseči le z največjim naporom. Takrat je vlada povdarjala, da je liška železnica v vsej obliki zasigurana. Takrat se

Le predobro mu je dedec napovedal, kajti že kmalu je šlo z Petrovim premoženjem rakovo pot.

Očeta in Burclo je pa to surovo Petrovo ravnanje tako užalilo, da sta jo oba potegnila v Bušl-bajto in tamkaj od sedaj zanaprej pretakala bridke solze, kakor Jeremija nad Jeruzalemom.

Slaba se njima ravno ni godila, kajti Burclini dobro zabubani kebre še niso vsi zleteli, ampak dobro zavezani v nogavico je zdaj pa zdaj kateri srčal med svet za priboljšek na starost.

Kljukala sta jo še nekaj let po Bušl-bajti, pa ne dolgo, kajti neusmiljena morilka starosti: naduha in otekline nog, je tudi temu proti koncu že skesanemu zakonskemu parčku upihnila življenje.

V hudi zimi, tri leta potem, ko sta pribežala v Bušl-bajto, sta se oba do kraja izkašljala in se preselila za večno k sv. Juriju, katerega že tako dolgo nista videla. Njena oporoča je bila kratka: Celo ostalo šaro in še ostale Burcline cekine ni dobil Peter, ampak sv. Jurij za novo čelado in brušenje že zarjavlele sulice.

Sedaj je bil Peter prost očeta in Burcle, pa s starima dvema je odromala tudi sreča od njegove hiše. Očitane drugih, da je položil roko na lastnega očeta in vest sta ga pekla, in iskal je tolažbe v vinu. Večkrat je odslej izginjal od doma in se po cele tedne klatil po nemških trgih in skušal v nemškem vinu utopiti očetačo vest.

Pohajkovanje po gostilnah, nepotrebno zapravljanje denarja in brezdelnost so kmalu začele majati posestvo, ki je že itak po naravi ležalo bolj navzdol.

Uboga žena je kmalu zapazila nevarnost, ki je pretila domu, podvojila je pridnost in skrb, pa kar je ona prigospodinjala, je mož poslal po vedno suhem grlu.

Peter je namreč dan na dan bolj popival: pa vse zastonj, naj je še tako motil vest z vinskim strupom, vedno, noč in dan, mu je šepetala pogubno grožnjo:

„Peter, Peter, ti pa še enkrat praga ne bodeš imel!“

Slaba vest in preobila pijača sta ga tirali v obup. Sklenil si je na ta način pridobiti mir, da bi prodal hišo in posestvo, ki ga je spominjalo prokletstva, in se podal čez morje v daljino Ameriko.

Zena, skrbna mati in gospodinja, ga je sicer svarila pred tem korakom, pa Petrovo obupano srce se je že davno zaprlo joku in prošnjam. Postavil je posestvo na prodaj in ga kmalu tudi prodal za 3500 goldinarjev.

Poplačal je dolgove, tisoč goldinarjev pa je dal ženi, rekoč:

„To pa je tvoje in od tebe ne bodem nikoli več krajearja tirjal!“

S par stotaki pa, ki so mu še ostali, jo je krenil v Ameriko, misleč, tamkaj utešiti vest in se vrniti kot bogatin v domovino. A tudi v Ameriki ni našel naš Peter zaželjene sreče in miru. Prokletstvo očetačo ga je tudi čez morje pospremito in mu tudi v daljni Ameriki praznilo žepe in jemalo zaželjeni dušni mir.

Vrhutega pa naš Peter tudi v Ameriki ni odložil pohajkovanja in brezdelnosti. V tej obljudeni deželi Ameriki pa le tisti postane bogatin, ki je varčen in dobro ve zakaj da mu je Bog dal dve roki.

Ravno tega pa naš Peter ni poznal ne na Radlu, še manj pa v Ameriki, o kateri je imel nekdanj idealnejše pojme. Prislužil si ni Peter ničesar, ampak zapravil je kmalu še tiste stotake, ki jih je prinesel seboj.

Amerike je bil kmalu do grla sit. S praznim žepom in lajajočim želodcem se je večkrat kakor izgubljen sin spominjal ljubega Radla, na katerem je tako lepe in brezskrbne čase preživel.

Spomnil se je zopet svoje žene, ji obnavljal v pismih ljubezen in jo milo prosil, naj se ga usmili in mu pošlje vsaj toliko, da se boče vrnil. Hlinil je tudi bolezen, da bi tem prej omehčal že itak preveč popustljivo ženiino srce.

Žensko srce, ki je že itak od narave bolj mehko, se je res tudi odprlo na Petrovo trkanje. Sršenka v strah, da bi njen Peter v Ameriki umrl, ne da bi ga še enkrat videla, mu je res poslala toliko, da se je vrnil.

Samega veselja, da se je Peter zopet vrnil, kupila je ženska takoj po prihodu Amerikanca, tako so namreč odslej imenovali Petra, Bušl-bajtlarijo za 900 goldinarjev. Ta Bušl-bajta je bila ravno ona, v kateri sta tudi nekdanj uživala stari Petrov sče in kislja Burcla. Svojega praga torej Peter po prihodu iz Amerike že ni imel več, pa očetačo prokletstvo se še tudi s tem ni zadovoljilo.

Odslej je živel Amerikanec pri svoji ženi v tej Bušl-bajti in nikakor se mu ne bilo slabo godilo, ako bi bil le hotel količkaj pomagati. S prva je še bil nekako zadovoljen na bajtlariji in je tudi mnogo čreves pocepil, jedino kar se je naučil v Ameriki.

Toda le prehitro se je naveličal mirnega življenja. Pijančevanje in lahkoživje ga je že tako držalo v krempljih, da se ga ni iznebil nikdar več. Začel je biti surov proti ženi, ker mu ta ni hotela popolnoma gospodarstva prepustiti; kar pa kot skrbna mati svojih otrok tudi ni upala, ker bi jej bil itak vse zapravlil.

Razjarjen, ker ni bil sam gospodar, da bi lažje dobival denar za svoje pohotne namene, ni hotel ubogi ženi več pomagati pri obdelovanju posestva, a samo popival je in pijan preklinjal ženo in otroke. Tako dolgo je trpinčil ženo, da je ta sklenila še to bajtlarijo prodati, zaradi otrok, in se vrniti k svojim starišem za Radl.

In res, ker nemir in domači prepiri niso ponehali, čala je proglasiti, da je Bušl-bajta takoj na prodaj.

Ko so pa prišli kupci bajto kupovat, jih je Peter s sekiro odganjal.

(Konec prihodnjšč.)

je jugu slikalo novo ero napredka in ravno upanje, da se doseže liško železnico, je bilo merodajno za zmerno zadržanje naših tovarišev iz Dalmacije. Ta liška železnica je tudi bila odločilna za sprejetje nagodbe; in to trajno pridobitev bi naj sedaj izpustili iz rok, za efemerno, za kako začasno koncesijo, katera po mnenju večine zbornice sploh ni nobena koncesija, ker ogrska vlada po nagodbi, in o tem je prepričana zbornična večina, sploh ni upravičena, uvozu tujega mesa delati težkoče.

Visoka zbornica! Liška železnica in anaberska zveza ste zavzeli v nagodbeni debati leta 1907 velik prostor. Pogodba se je predložila zbornici (Medklic.)

To je res, toda jaz menim drugi tir na progi Jablunkav—Teschin. Bila bi najmanj naša zahteva upravičena, da se tudi vsaka nova pogodba, vsled katere se ti sporazumi spremene, predloži zbornici, da zamore ta zopet izreči svoje mnenje. Jaz si bom dovolil in bom v meritorni debati predložil resolucijo, po kateri naj zbornica sklene, da smatra protokolarni sporazum od dne 8. oktobra 1907, glede te zadeve, kot bistven del nagodbe od leta 1907, in vsled tega se pozivlja vlado, da vstraja nepremakljivo na tem stališču.

Visoka zbornica! O tej stvari se je že toliko govorilo, da je zame pravzaprav težko, najti kak nov moment. Jaz imam danes samo namen, dokazati posebno veliko zanimanje, ki ga gojijo alpske dežele, posebno Štajerska in Kranjska, vsled gradnje liške železnice. Takoj, ko so prišla prva vznemirljiva poročila glede stališča ogrske vlade v javnost, so takoj nastopili štajerski merodajni faktorji, da dajo stališču vseh faktorjev, vseh krogov na Štajerskem, več izraza in da zabranijo napad na najvitelnejše interese Štajerske dežele. Tako je štajerska trgovska in obrtna zbornica v Gradcu takoj sklenila resolucijo, v kateri opozarja na oškodovanje štajerske dežele v slučaju, da pade liško-železniški projekt. Ker se ni takoj zadostno razjasnilo, se je polastilo vsega interesiranega prebivalstva ob železnici, sploh vseh prizadetih, veliko, toda popolnoma upravičeno ogorčenje. To ogorčenje je lahko umljivo. Kajti celi vzhod in jugovzhod Štajerske, s približno 200.000 prebivalci in veliko davčno močjo, vidi samo v gradnji te železnice trajna garancija za gospodarski razvoj in povzdigo tega dela dežele.

V tem ozemlju so celi okraji, kakor: Sv. Lenart in Kozje, ki so sploh brez vsake železniške zveze. Celo na štajersko-ogrsko-hrvaški meji so kraji, ki imajo z Ogrsko dosti boljše zveze, kakor pa v notranjosti Štajerske. Celo ozemlje, od Srednjega Štajerja pa do Save in dalje do Novega Mesta je izredno bogato prirodnih zakladov, sadje in živinoreja je izredno razvita, živinoreja stoji na visoki stopinji; toda kaj pomaga vse to prirodno bogastvo. Ako so gotovi kraji več kot 30 kilometrov oddaljeni od železnice, je izključeno, prirodne pridelke prodati za ugodno ceno. Vsled tega se tudi ni čuditi, da se ljudstvo kar v trumah izseljuje. (Dalje sledi.)

Vojska med Italijo in Turčijo.

Mobilizacija Rusije ob avstrijski in nemški meji.

Iz Varšave se poroča, da je tamošnji (šesti) vojni zbor mobiliziran.

Časnikarski odbor varšavske gubernije je pustil vsem uradnikom podpisati izjavo, da pod administrativno kaznijo ne bodo objavljali nikakih na mobilizacijo v varšavskem vojnem okraju se nanašajočih vesti. Priprave za mobilizacijo so že toliko dozorele, da je na prvo znamenje možno spraviti vse v gibanje.

Anglija anektira Egipt!

„Neue Freie Presse“ je dobila iz finančnih krogov v Londonu zanesljivo vest, da bo Anglija prihodnji ponedeljek proglasila aneksijo Egipta. S tem se začne nova faza v sedanjem mednarodnem položaju.

Iz Londona: Vesti, da bo Angleška anektirala Egipt, tu razglasaajo za borzni manevar.

Vojska se nadaljuje!

Turški ministrski svet je sklenil, da se vojska nadaljuje. Turčija je pripravljena, se pogajati le na podlagi, da se prizna nominelna suvereniteta sultana v Tripolisu.

Turško brodogradništvo odplulo.

Iz Carigrada se poroča, da je odplulo turško brodogradništvo iz Bospora z ukazom, da ščiti turška pristanišča v Epiru proti napadom Italijanov in naj eventuelno napade laško brodogradništvo. „Daily Mail“ poroča, da je v ponedeljek po noči zapustila ena divizija turškega brodogradništva Callipoli in odplula še neznano kam.

Lahi nameravajo nove akcije.

Admiral Aubry, vrhovni poveljnik laškega brodogradništva, je čisto natihoma dospel v Rim. Sodi se, da se bo posvetoval z vlado glede na eventuelno demonstracijo laškega brodogradništva v tistih turških pristaniščih, koder bi znali izbruhniti protilaški izgrezi.

Vojna in avstrijska pošta.

Javlja se nam od zanesljive strani:

Od začetka vojnih operacij Italijanov ob albanški obali je avstrijska poštna zveza, ki vodi preko Brindizija v balkanske države, takozvana Bughia-črta, pretrgana. Pošiljatve, ki bi se morale pošiljati na tej črti, pridejo preko Italije nazaj in se morajo poprej poslati v Trst, od koder gre samo enkrat na teden Lloydova ladija, ki preskrbi potrebno poštno zvezo.

Ne glede na zaostalost Lloydove službe se iz navedenega razvidi v prvi vrsti nesramna brezobzirnost italijanskega zaveznika napram avstrijskim interesom.

Diktatura na Turškem?

V političnih krogih se zatruje, da je nastal med Mladoturki razpor. Militaristična frakcija ima namen strmoglaviti vlado, razpustiti zbornico in proglasiti vojaško diktaturo.

Bolgarija.

Iz Sofije poročajo, da se je rezervistom sporočilo, da bodo v najkrajšem času poklicani pod orožje. V ministrstvu smatrajo položaj za kritičen. Mislijo, da pride do splošne mobilizacije. Ministrstvo Gešov deluje na to, da pomiri bolgarsko prebivalstvo.

Porazi Italijanov v Tripolitani.

Pri Derni se je hotela izkreati italijanska jadrnica s 60 vojaki, da bi rekognoscirali deželo. Turki so streljali na jadrnico, jadrnica je obtičala na pesku in vsi Italijani so bili postreljeni.

Pri Assisie je prizadejal polkovnik Nechet Italijanom težke izgube.

V bližini Tripolisa, pri Elkarbe, se je udarilo s turškimi četami več Italijanov, ki so hoteli prodirati v notranjost dežele. Turke so podpirali v boju domačini. Italijani so bili obiti z velikimi izgubami, na bojišču so pustili čez 100 mrtvih in so se v velikem neredu umaknili nazaj proti mestu Tripolisu.

V Tripolisu.

Mesto Tripolis je mirno; trgovine so odprte. Italijani razdeljujejo med prebivalstvo kruh in žito. Dosedaj se je izkrcalo 18.000 italijanskih vojakov na 20 prevoznih ladijah. Turki imajo v Tripolitani približno 2500 aktivnih vojakov, 2500 rezervistov in pet tisoč irregularnih vojakov, ponajveč Arabcev. Pri obstreljevanju mesta je bilo mrtvih 10 vojakov in 20 domačinov, 15 pa ranjenih.

Poslanec de Felice je obiskal v Tripolisu Karamauli Hafsuna-paša, in je imel z njim sledeči pogovor: Mislite, da bodo Arabci Italijane prijazno sprejeli? — Če bodo spoštovali našo vero in naše rodbine. — Katere so po vašem mnenju prve naloge nove vlade? — Najprvo se morajo graditi mostovi, železnice, vodovodi. — Ali smatrate intenzivno obdelovanje zemlje za mogoče. — Naša zemlja je rodovitna. Vino, olje in oranže lahko dobro prosperirajo in tudi pridelovanje žita je mogoče.

Novi predsednik turške zbornice.

V svoji prvi seji je poslanska zbornica izvolila z 86 glasovi proti 55 Ahmed Rizo za predsednika. Združena opozicija je kandidirala poslanca Mahir Said.

Posledice bojkota.

Stara kožarska tvrdka Castelli in Giuliani v Milanu je vsled velikih izgub v Smirni ustavila plačila. Šef tvrdke Giuliani je storil samoumor. Aktivno znašajo 1.365.000 lir, pasive pa 2.128.000 lir. Prizadete so milanska posojilnica, Banca d'Italija, Societa Bancaria Italiana in več pokrajinskih denarnih zavodov.

Zasedenje mesta Benghasi.

Iz Rima se poroča, da je Italija odložila nameravano zasedenje benghaške luke, ker je odpor tamšnjih regularnih čet in Arabcev hujši, kakor so si Italijani mislili. Italijani ne bodo svojih bojnih „lavorik“ povsod tako lahko trgali, kakor so jih pred Tripolisom. Bodo dobili še marsikateri trdi oreh med zobe.

Italijanske šole v Turčiji.

Kakor poročajo listi, so vse italijanske šole v Turčiji zaprte in učiteljem se je naročilo, da zapustijo Turčijo.

Italijanska mobilizacija v Eritreji.

„Agenzia Stefani“ javlja iz Masave:

Mobilizacija v Koloniji se je gladko izvršila in je pokazala veliko privrženost domačinov. Čete v Eritreji, ki so šle dne 27. septembra 3700 mož, so jih imele dne 10. oktobra že več kakor 10.000. Nekateri vojaki, ki so bili poklicani pod orožje, so morali skoraj sedem dni marširati.

Samos nevtralen.

„Tribuna“ javlja, da je italijanska vlada naznanila državam, da smatra otok Samos za nevtralen tla.

Sedanjí stroški Italije znašajo 500 milijonov lir.

Iz Tripolisa javljajo, da se je dosedaj izkrcalo tam 25.000 mož. Zenijske čete delajo okoli in okoli mesta okope, da bi bile zavarovane pred napadi turških čet. V par dneh bo en del čet začel prodirati v notranjost dežele. Ekspedicija je stala dosedaj okroglo 500.000.000 lir in je izključeno, da bi Italija dala Turčiji kakoršnokoli odškodnino.

Mobilizacija v Italiji.

Mobilizacija v Italiji zavzema večji obseg, kakor se je sprva domnevalo. Posetno vzbuja pozornost mobilizacija vojev v Turinu, Milanu, Veroni, Alessandriji in Genovi, ker se teh čet sploh nič ni poslalo v Tripolis. Italijanski generalni štab upa, da se pri splošnih mobilizacijskih odredbah ne bo opazilo ojačenj v obmejnem ozemlju, proti katerim bi sicer Avstrija obločno nastopila.

„Dette publique“ protestira.

Uprava „Dette publique“ je protestirala pri velesilah vsled zajetja „Dette publique“ zastavljenih dohodkov v Tripolisu od strani Italijanov. Ti dohodki znašajo letno menda 50.000 funtov.

Amerikansko vojno brodogradništvo v Sredozemskem morju.

Kakor poročajo listi, je došlo šest velikih ameriških vojnih ladij in nekaj torpednih rušilcev pred Mytileno. Italijanski torpedni čolni, ki so križarili med otoki, so od tega časa izginili in so se najbrže zopet priklopili celotnemu italijanskemu brodogradništvu.

Nameni Italije?

Med londonskimi političnimi krogi se vzdržuje sledeča vest: Italija bo takoj po okupaciji luk v Tripolisu proglasila aneksijo tripolitanjskega ozemlja. Italija bo potem evropskim silam to oficijelno naznala in jih ob enem prosila, da poročajo turški vladi o aneksiji. Temu naznanilu bo pristavila Italija ponudbo, da je pripravljena Turčiji plačati gotovo svoto za državni dolg, kolikor ga odpade na Tripolis. Italija upa, da bodo velesile zastavile v Carigradu ves svoj vpliv, da pride na tej podlagi do sklepa miru.

Avstrijski častniki v Tripolisu.

Na povabilo italijanske vlade se bodo z dovoljenjem cesarjevim udeležili ekspedicije v Tripolisu sledeči avstrijski častniki: vojaški ataše v Rimu, oberstlajtnant generalnega štaba Mietzl, mornariški ataše korvetni kapitan pl. Remy in oberstlajtnant generalnega štaba Vidale.

Akcija turških častnikov.

Kakor javlja brzojav iz Carigrada, je prišlo k vojnemu ministru večje število višjih častnikov, in je zahtevalo od njega, da takoj vdre 30.000 mož v Crnogoro, ter slednjo proglasi za turško posest.

Ker nima Turčija nikake podlage za vojaške operacije proti Italiji in Italije ne more napasti, Crnogora je pa v ozkih rodbinskih odnosih z Italijo, bi naj zasedenje Crnogore značilo udarec za Italijo.

Politični pregled.

Državni zbor.

Dunaj, 18. oktobra.

Današnja plenarna seja je bila kratka, ker so se razni odseki hoteli konstituirati in so razdelili referate in drugo delo. Vsled tega je prvo branje reforme poslovnika samo malo napredovalo. Razni govorniki, ki so nastopili, so pokazali, da so stranke glede tega vprašanja istega mnenja, kakor v obeh zadnjih letih.

Nemci se pripravljajo, da bodo Malika pošteno zdelali vsled njegovih napadov na nemške spodnje-štajerske sodnike. Vsi ga imenujejo največjega škodljivca nemškega naroda. Se pač boje odkrite besede.

Delovni program za prihodnji čas.

Govori se, da se namerava debato o italijanski fakulteti končati najpozneje v torki. V naslednjih dneh prihodnjega tedna se bo končalo prvo branje proračuna in budžetnega provizorija. Na to bo odmor do dne 7. novembra. Med tem časom bodo zborovali samo odseki. Prihodnja plenarna seja bi po tem odmoru bila dne 7. nov.

Konstituiranje odsekov.

V sredo dne 20. t. m. se je izvršilo konstituiranje odsekov, v katerih je več jugoslovanskih poslancev prišlo do vodilnih mest. Predsednikom so bili izvoljeni: dr. Krek v bosanskem odseku, Pogačnik v brambnem odseku, dr. Dulibič v odseku za brodarstvo in morsko ribištvo, dr. Ivčević v časnikarskem odseku.

Podpredsednikom so bili izvoljeni: Grafenauer v odseku za posvetovanje o narodnostnih zadevah, dr. Ravnihar v bosanskem odseku, Roškar v poljedelskem odseku, dr. Vukotić v peticijskem odseku, Fon v justičnem odseku in Biankini v odseku za vinorejo.

Živinozdravstveni odsek.

V seji tega odseka dne 18. t. m. je govoril poslanec Brenčič o enostranskem postopanju oblasti pri odprtju živinskih sejmov. Tako na primer je v Lipnici že dovoljen sejem, čeravno so imeli kugo na gobcu in parkljih, pri Sv. Lenartu v Slov. goricah pa so sejni zaprti, čeravno ni dosedaj bilo še nobene slučajne.

Opozoril je vlado tudi na nepostavno postopanje ogrske vlade pri štajerski meji, osobito v ptujsko-ormoškem okraju, kjer se okužena hrvaška živina pase z zdravo živino tik naše meje. Opozoril je na odlok poljedelskega in trgovskega ministrstva z dne 31. decembra 1907, par. 11.

Potem je ožigosal način, po katerem razni faktorji v ptujskem okraju delajo proti ubogemu viničarju v Halozah. V vzgled je navedel sledeči drastični slučaj: Nekdo je kupil sedaj na Hrvaškem eno kravo. Oblasti so jo takoj kontumacirale, potem pa prodale nekemu drugemu v ravno tisti fari, ne da bi dobil prvo omenjeni svoj krvavo zaslužen denar nazaj. O tem bo poslanec govoril še na drugem mestu. Izvajanja poslanca Brenčiča so vzbujala v odseku pozornost.

Dunaj, 19. oktobra.

Zbornica je danes končala prvo branje predloga za reformo poslovnika, na kar pride na vrsto prvo branje italijanske fakultetne predloge.

Današnje sejo so pa porabili tudi nemški nacionalci, da si ohladijo svojo jezico nad Malikom, ki je opravičeno kritiziral postopanje nemških sodnikov na Spodnjem Štajerskem. Nemce pač to najbolj grize, da je eden iz njihovih vrst imel pogum, povzdigniti glas in brezobzirno vreči nemškim sodnikom obtožbo pristranosti v obraz. To jih peče, posebno, ker je Malik obljubil, da pride še z drugimi razkritji.

Prvi je nastopil Einspinner, ki se je bavil z Malikovim napadom na nemške spodnještajerske sodnike in je ob tej priliki imenoval Malika obrekovalca. V njun prepričanje so se vmešavali še drugi poslanci, in kmalu je nastalo precej živahno prerekanje, posebno med nacionalci in Slovenci.

Med splošnim nemirom je sklenil predsednik sejo in določil drugo na jutri ob 11. uri dopoldne.

Pred Malik-Einspinnerjevo afero je bila v današnji seji sprejeta nujnost predloga glede dalmatinskih železnice enoglasno.

Gosposka zbornica.

Avstrijska gosposka zbornica ima prihodnjo sejo v soboto dne 21. t. m. ob 1. uri popoldne. Na dnevnem redu je prvo čitanje vladnih predlog o porabi razmnoževalnih aparatov, o zvišanju rubežni prostih dohodkov, ter zakon o epidemijah.

Rusija.

Ruski notranji minister je izdal stroge odredbe, s katerimi se zdatno omejujejo zbirke za verske namene katoličanov.

Dne 17. t. m. zvečer ob 7. uri, je izvršil na postajališču Kristi na Ruskem neki dijak atentat na člana ruske dume kneza Trubeckoj. Vdrl je v voz, v katerem je bil knez in ustrelil iz svojega revolverja večkrat na njega. Knez Trubeckoj se je zgrudil začet na tla in kmalu nato umrl. Morilec je baje neki Trubeckojev sorodnik.

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske listke „Slovenske Straže!“ Naročajo se v Ljubljani.

Boj šole proti alkoholizmu v inozemstvu.

(Župnik A. Mrkun.)

V mnogih državah se poučuje že v ljudskih šolah alkoholno vprašanje. Najprej so vpeljale Združene države Severne Amerike protialkoholni pouk v ljudskih šolah. Na čelu tega gibanja je bila neka Marija Hunt.

Uvidela je velikansko gorje, ki ga napravlja alkoholizem. Spoznala je, da bi se boj proti alkoholu najuspešneje vodil, ako se mladina o tem vprašanju temeljito pouči. Delo je bilo težavno. Toda energična ženska se ni strašila napora in nasprotovanja. Največ po njenem prizadevanju se je polagoma vpeljal v vseh 45 Združenih državah protialkoholni pouk po ljudskih šolah.

Tako na primer je v državi Illinois predpisano, da se mora poučevati o alkoholizmu v vseh državnih šolah, ki dobivajo državno podporo. Učenci od tretjega šolskega leta dalje se poučujejo vsako leto o bistvu in posledicah alkoholnih pijač, in sicer deset in tudi več tednov, vsak teden po štiri ure. O tem predmetu morajo tudi izkušnjo napraviti. Učne knjige pa morajo ustrezati posameznim stopinjam.

V vseh učiteljskih in podobnih zavodih se mora poučevati alkoholno vprašanje po najboljših metodah. Noben učitelj ne more poučevati, ako ni naredil dovoljne izkušnje iz tega predmeta. Tudi v Kanadi, ki je sosedna Združenim državam, se v javnih šolah poučuje o alkoholnem vprašanju. Učitelj mora te reči natančno obravnavati in pokazati vse nevarnosti, ki prete ljudstvu po opojnih pijačah.

Na Angleškem ima šolstvo drugačno podlago, kakor v drugih državah. Zato je tudi tukaj protialkoholni pouk drugačen. Tu prireja društvo United Kingdom Bound of Hope Union predavanja po vseh ljudskih šolah o alkoholnem vprašanju. Temu društvu pripada 3.500.000 otrok. Društvo je imelo že pred nekaj leti 17 potovalnih učiteljev, ki hodijo od šole do šole in predavajo učencem in učiteljem o alkoholizmu. Do meseca junija 1900 je to društvo že priredilo 34.617 predavanj, ki jih je poslušalo 3.838.525 otrok in 127.072 učiteljev.

V Belgiji se je leta 1892 vpeljal v ljudskih šolah protialkoholni pouk. Po šolah se ustanavljajo za učence treznostna društva.

Na Francoskem so začeli s protialkoholnim poukom leta 1897. Minister Rambaut je tedaj izdal odlok, da se vpelje protialkoholni pouk v učiteljskih, v višjih in nižjih ljudskih šolah. Pouk je priložnosten, to je, podaja se ob raznih priložnostih, pri računstvu, fiziki, naravoslovju in francoskem jeziku.

Na Švedskem je bila sklenjena postava, ki ukazuje protialkoholni pouk, leta 1892.

Na Danskem imajo učitelji navodilo za protialkoholni pouk v abstinencnem berilu, ki ga je spisal dansko društvo abinentnih ljudskošolskih učiteljev

Izkušnja uči:

1. V vseh državah, kjer je alkoholno vprašanje na dnevnem redu, prevladuje mnenje, da je tudi šolaj dolžna bojevati se proti alkoholizmu.

2. Način pouka je v raznih državah različen. V nekaterih državah je pouk sistematičen kot poseben predmet, drugod je pouk priložnosten.

Po „Slov. Učitelju.“

Raznoterosti.

Odlikovanje. Cesar je imenoval knez nadškofa dr. Franca Ksaverja Nagla za prelata Leopoldovega reda in mu podelil pristojbine prost veliki križ iste reda.

Slovenskim duhovnikom! Sredi krasnega trga na Spodnjem Štajerskem se proda nova hiša z lepim vrtom, sadonosnim in zelenim, s 3 sobami v pritličju in 2 podstrešno, z kletjo, pralnico z vodo, črvarnico, elektriko z 7 svetilkami, in prilično 2100 kvad. met. stavbenega prostora se proda po tako ugodnimi pogoji. Stanovanje je kakor nalašč za duhovnika penzionista. Slovenski duhovniki, pozor! Natančneje po ve uredništvo „Straže.“

Poroka. Dr. Valentin Rožič v Celovcu se je poročil z gospodično Milko Hafner iz Železnikov. Bilo srečno!

Iz justično-pisarniške službe. Justični minister je imenoval nadoficijala v Metliki, Jakoba Mesareca, pisarniškim nadpredstojnikom pri okrožnem sodišču v Celju.

Odlikovan konjiški rojak. Sveti oče je odlikoval našega rojaka gospoda Jakoba Pukla, posestnika v Enzersdorfu pri Dunaju, s častnim križcem.

Slovenski kurzi na graškem vseučilišču. Akademski narodno-delovni odbor v Gradcu, seveda nemški, je sklenil prirediti brezplačne slovenske kurze za člane nemških bojnih društev. Je pač še preveč mest med Slovenci, katere bi radi zasedli nezmožni kurzovci.

Dr. Ploj kot tožitelj nima posebne sreče. Po nemških listih posnemamo: V „Našem Domu“ je bil a priliki zadnjih državnoborskih volitev članek, ki se je bavil z dr. Plojevo kandidaturo. Radi tega članka je vložil dr. Ploj tožbo proti odgovornemu uredniku radi razžaljenja časti. V teku preiskave je izjavil odgovorni urednik gospod Jonas, da je omenjeni članek samo površno prebral, predno ga je oddal v tisk; on nikakor ni vedel, da vsebuje članek kakor žaljive tožitelja. Nato je dr. Ploj umaknil tožbo proti gospodu Jonasu. Utemeljeval je to s tem, da je rekel, da ne mara obsodbe nedolžnega, ker bi to ne bilo zadostno zadoščenje. Pozneje je vložil dr. Ploj pri mariborskem okrajnem sodišču po svojem zastopniku dr. Rosini tožbo radi zanemarjenja uredniških dolžnosti. Pri obravnavi, ki se je na to vršila, je pa bil gospod Jonas oproščen. Svojo opristilno razsodbo je sodnik utemeljeval s tem, da je dr. Ploj umaknil tožbo radi razžaljenja časti, ne da bi si pridržal pravico tožiti gospoda Jonasa radi zanemarjenja uredniških dolžnosti.

Kaj pa to? V nedeljo dne 15. t. m. je imelo društvo „Deutsche Mittelschule in Untersteiermark“ v Celju zborovanje. To ni nič hudega in mi bi o tem ne zgubljali besed. Toda nekaj drugega je, kar se je zgodilo v zvezi s tem zborovanjem in to moramo najstrožje obsoditi, ker je res nečuvstvo. Tega zborovanja se je udeležil tudi prosluli dr. Ambroschitsch in sicer ne samo kot zastopnik celjske mestne občine, katere uradnik je, ampak tudi kot odposlanec nemškega Volksrata, v katerega imenu je tudi pozdravljaj. To je škandal! Ali je društvo nemških profesorjev mogoče kaka filijalka nemškega Volksrata? Kako pride oficijelni zastopnik te vsenemške politične organizacije na stanovsko zborovanje srednješolskih avstrijskih profesorjev? Ali moramo res dopustiti, da se bo po vseh nemških društvih in celo takih, ki bi morale biti nepristranske, ker profesorji so po večini tudi za obe narodnosti, izzivalno nastopalo proti Slovincem? Tukaj moramo napraviti temeljito remedium. Na ta način mora priti do tega, da je Volksrat vsemogočen. Če postanejo že strokovne organizacije torišče za propagando nemških političnih ciljev, potem seveda ne more biti drugače.

Kako so šteli. Pri letošnjem ljudskem štetju so se vršile od strani Nemcev in Italijanov nezaslišne sleparije. Z mirno vestjo lahko trdimo, da so nas o goljufiji za desetisoče. Zanimive, a nečuvne podrobnosti o tem ljudskem štetju je spravila na dan revizija ljudskega štetja, ki se je pričela v ponedeljek v Gorici. V vzgled samo par drastičnih slučajev. Načelnik goriskega Orla, gospod Jožef Medvesček, je bil z vsemi svojimi vpisan za Italijana in podpisan kot Giuseppe Medvesceg. Seveda se sam ni tako v-

pisal in ko je dobil vpogled v polo, je videl, da je pola druga in njegov podpis falzificiran. Ravnotako se je zgodilo tajniku slovenskega dšora za ljudsko štetje gospodu Kenda, ki je tudi po goljufiji bil vpisan s celo družino kot Laha. In takih in enakih sleparskih slučajev je več. Govori se celo, da je slovenski kandidat pri predzadnjih državnoborskih volitvah, znani rodoljub gospod Jernej Kopač, vpisan za Italijana. Že samo ti slučajji nam povedo, da je bila italijanska nesramnost pri štetju brezmejna in da je letošnje ljudsko štetje neveljavno. Gotovo še bolj kot Italijani so prakticirali sleparije po naših spodnještajerskih krajih Nemci. Če bi se tu izvršile revizije, bi prišle na dan še večje umazanosti, ki bi govorile cele knjige o nemški „kulturi.“ Seveda, tako daleč ne sme priti, kajti tozaštevno ima nemški Volksrat glavno besedo in naši ministri so se mu še vedno pokorili.

Slogaške perfidnosti. Plojeva „Sloga“, ki se na zunaj svetohlinsko postavlja za zagovornico „sloge in miru“, je v svojem bistvu največja in najgrša zdražbarica. Liberalci so res neodkritosrčni, njihovo načelo je ovinkarstvo, vendar so vseeno prijetnejši nasprotniki kot slogaši, ker jim vsaj včasih vteče odkrita beseda. Pri slogaših se to ne zgodi nikdar. Pri njih je zlobna hinavščina že tako vdomačena, da ne padejo nikdar iz vloge. Drastičen vzgled take perfidne hinavščine podaja zadnja „Sloga“. V neki notici govori o štajerskih državnih poslancih in njih zastopstvu v odsekih. S prozornim namenom pripoveduje, da je dr. Korošec v 3., dr. Verstovšek v 2., drugi pa vsak v enem odseku, kar pa seveda ni res. Res je namreč, da je dr. Korošec — kolikor imamo doselej podatkov — v 2., Pišek v 2., dr. Verstovšek v 3., Benkovič, Roškar, Brenčič vsak v enem odseku. A to ni, kar smo hoteli pibiti. Vsa nesramna hinavščina slogašev odseva iz enega drugega pasusa. „Sloga“ namreč hinavsko zaobrne oči proti nebu in zatoži, da dr. Jankovič ni v nobenem odseku. To lažljivo trditve po svoji strupeni navadi potem komentira in seveda vdari po naših voditeljih. Saj samo radi tega, da bi obrekoval, je začel slogaški poštenjak pisati notico. Če pa povemo, da je dr. Jankovič v zdravstvenem in soc. političnem odseku, bo vsakdo lahko napravil sodbo o slogaški hinavščini.

Zadružna zveza vabi k glavni skupščini štajerskega pododbora Zadružne zveze v Ljubljani, katera se vrši v četrtek, dne 26. oktobra 1911 v prostorih Katoliškega delavskega društva (Flössergasse 4) v Mariboru. Začetek ob 10. uri predpoldan. Dnevni red: 1. Poročilo o delovanju pododbora v letu 1910. 2. Volitev pododbora. 3. Navodilo za poslovanje zadrug. 4. Predlogi: a) Vsaka posojilnica sme kot član sprejeti le osebe, ki niso včlanjene pri kaki drugi zadrugi z neomejeno zavezo. b) Načela Rafflisenova, kakor tudi skrb za likvidnost naših zadrug zahteva, da navajamo posojilojemalce k temu, da plačajo vsako leto razun obresti vsaj 5—10% izposojene glavnice nazaj. 5. Predavanje. 6. Želje in nasveti. Opomba. Vsaka zadruga naj pošlje kot zastopnika načelnika, ali, če je on zadržan, drugega pooblaščenca. Zeleti pa je, da se udeležijo skupščine več zastopnikov posameznih zadrug, ker se bodo na skupščini dala navodila za poslovanje zadrug in razpravljala razna, za razvoj našega zadružništva velevažna vprašanja.

Za „Slov. Stražo“ je daroval Jakob Felicijan, mladenič iz Vurberga, več sto obrabljenih znamk; bodi mu izrečena prisrčna zahvala!

Slovenska Straža.

Darovali kot Slovaški dar:

Pri odhodnici iur. gospoda F. Ježa in M. Božiča nabral gospod Josip Košmrlj, Ljubljana, 10 K; Adolf Knol, žup. Kolovrat, pri neki kupčiji 2 K; ob ugodnem izidu neke obravnave gospod J. Dolžan, gostilničar in trgovec, Goriče nad Kranjem, 1 K. — Zmagovalci v enakih slučajih, posnemajte!

Prispevki p o d r u ž n i c.

Podružnica v Dornovi pri Ptuj 20 K; podružnica v Begunjah 21 K; podružnica v Dobrlivasi 40 K.

I z n a b i r a l n i k o v.

Iz nabiralnika „Slovenske Straže“ v Celovcu, po gospodu dr. R. Jesenku, 47.40 K.

S k l a d M o h o r j a n o v.

Mohorjani v Kazazah, pošta Sinčaves, Koroško, 7.63 K; Mohorjani v Donavicu na Štajerskem, po gospodu Ivanu Glastovecu, 4.20 K; Mohorjani v Polzeli 12 K; Mohorjani v Begunjah po gospodu Janezu Mohorču 13.58 K.

D v a j s e t k r o n s k i d a r o v i z a „Slovensko Stražo.“

Poročilo o obnem zboru „Slovenske Straže“ je pokazalo, da to delo zasluži vsestransko našo podporo. V drugem poslovnem letu bo „Slovenska Straža“ zopet pobirala pri domoljubih dvajsetkronske darove in jih zaznamovala s tekočimi številkami. Naj bi vsi tisti Slovenci, vse tiste Slovenke, ki so v ravno kar končanem poslovnem letu položili domovini na oltar 20 K, tudi v novem poslovnem letu ohranili isto požrtvovalnost. Naj bi narodno-obrambno delo „Slovenske Straže“ vzbudilo še mnogo plemenitih slovenskih src, da se z isto svoto pridružijo odlični družbi dosedanjih dvajsetkronskih podpornikov. Naj pa vsi blagi dobrotniki vpoštevajo zlato resnico: Dvakrat da, kdo hitro da!

Marijin kolek.

Krasen Marijin kolek s podobo romarske cerkve na Brezjah je v zalogi „Slovenske Straže“ v Ljubljani. Opozarjamo na ta kolek posebno častite župne urade in člane ter članice Marijinih družb, da ga vedno rabijo na svojih pismih. Posamezni koleki so po dva vinarja. Naročajo se v pisarni „Slov. Straže“ v Ljubljani.

Mohorjani — „Slovenska Straža“
Vas kliče! Pri sprejemu knjig
daruj vsak večji ali manjši zne-
sek „Slovenski Straži“!

Štajersko.

Mariborske novice.

Radovednost. V nedeljo je zborovalo v Celju društvo nemških spodnještajerskih profesorjev. Prebrali smo vsa tozadevna poročila, toda naši radovednosti nismo mogli zadostiti. Našli smo, da so se nemški profesorji, ki so pa za obe narodnosti tu, gostili v prononsiranem hotelu „Deutsches Haus“, čitali smo, da si leže nemški Volksrat in nemški profesorji v go-rečem obljemu, našli pa nismo, če je bil prof. Sorn, recte Schorn, sprejet za člana. Zdaj nas muči rado-vednost, kaj se je zgodilo z njegovo ponižno prošnjo, katero je, kakor se nam je poročalo, gospod profesor vložil. Res, mi časnikarji imamo vedno svoje težave in skrbi.

Umrli je v mariborski bolnišnici gospodična Zofija Eichholzer, hčerka veleposestnika v Dev. Mariji v Puščavi. Prepeljali so jo v Puščavo, kjer se vrši pogreb danes dne 20. oktobra popoldne. Blagi rodbini naše sožalje!

Podružnica „Slovenske Straže“ pri Sv. Magdaleni ima v nedeljo dne 22. oktobra svoj obč. zbor.

Celjske novice.

Liberalci, posebno naši celjski, so pravi otročaji. Naj bi se šli raje na — glacijs igrati, nego da streljajo v političnih vprašanjih take kozle. Zadeva glede nove slovenske gimnazije je bila zelo ugodna, a neki liberalni celjski norček-dopisunček je izbleknil v „Narodu“ svoje neumnosti. S tem je opozoril Nemce in je seveda sedaj zadeva gimnazije otežkočena. Metati polena pod noge delujočim našim poslan-cem, streljati politične kozle, delati denarne polome, zapravljati ljudski denar, to je tisto vzvišeno „narodno delo“ celjskih liberalcev.

Naši liberalci bi bili radi povzročili bojkot gostilne „Beli vol“, a namera se jim je popolnoma ponesrečila. Nasprotno pa poka v Narodnem domu. Naš gostilničar pri „Belem volu“, gospod Štelcer, je pri-vabil s svojo prijaznostjo in izvrstno postrežbo mno-go novih stalnih gostov. Naše somišljenike z dežele, ki imajo opravke v Celju, pozivamo, da se poslužuje-je gostilne „Beli vol.“

Ptujске novice.

Potrjenje ptujskega župana. Cesar je potrdil zopetno izvolitev Orniga ptujskim županom. Najbrže, da pri prihodnjih volitvah tega ne bo treba.

Naš mestni svet ima v svoji sredi same velike prijatelje nemškonacionalnih sodnikov. V zadnji seji so se mestni očetje z velikim navdušenjem zavzeli za te svoje prijatelje, ki jih je poslanec Malik tako ostro napadel. Nismo prijatelji Malikovi, ampak to moramo priznati, da je imel mali nemški mož v mnogem ozi-ru prav. Kakor Maliku, godi se tudi Slovincem. Or-nigova garda in razmere na naših spodnještajerskih sodiščih — seveda ne smemo povedati svojih misli prosto, ker vemo, da Vi, gospod uredniki, ne vidite radi, da je „Straža“ konfiscirana in morajo potem poslanci imunizirati dotične članke in notice. Ampak v čednih sodnijskih razmerah živimo!

Trboveljske novice.

Trbovlje. Skupina J. S. Z. v Trbovljah pri-re-di v nedeljo dne 22. t. m. ob 3. uri popoldne v tr-bovljskem Društvenem domu shod, na katerem poro-ča poslanec gospod dr. Ivan Benkovič o delovanju državnega zbora. Ker bo razprava imenitna in pa velepomembna, vabljeni so tem potom vsi člani sku-pine, kakor tudi vsi prijatelji naše strokovne organi-zacije, da gotovo v najboljšeštem številu posetijo ta shod.

Drugi kraji.

Študenti pri Mariboru. Naše slovensko katoliš-ko izobraževalno društvo bo v soboto dne 21. t. m. zvečer zopet pričelo s svojim zimskim delom. Med poletjem smo priredili več prav prijetnih zabav, zdaj na zimo se bomo pa posvetili bolj izobraževalnemu de-lu. V soboto pričnemo z rednimi predavanji. Začetek prvega predavanja je ob 6. uri zvečer. Vršni se v društvenih prostorih. Govoriti pride urednik Kemper-le iz Maribora o turško-italijanski vojski. Priidite številno!

St. Ilj v Slovenskih goricah. Gostilničarju go-spodu Maupotiču na Novinah je umrl nadbudni sin-

ček Pepček. Pogreb se je vršil iv sredo dne 18. ok-tobra. Udeležilo se ga je ogromna množica ljudstva.

St. Ilj v Slov. gor. Župan občine Selnica ob Muri, g. Simon Schmid, je smrtno-nevarno obolel. Odložil je županske posle. Te dni bo občinski od-bor volil novega župana.

St. Ilj v Slov. goricah. Naše Bralno društvo priredi, kakor ste že poročali, prihodnjo nedeljo, dne 22. oktobra, po večernicah v Slovenskem Domu gle-dališko predstavo igre „Krivoprisežnik“. Igra doma-ča mladina. Med odmori petje in sviranje godbe. Po predstavi se vrši v prostorih Celcerjeve gostilne pro-sta zabava z raznimi zanimivimi točkami: Omenimo pred vsem šaljivo vinsko trgatv, prihod župana, petje, godbo, govore in razne druge šaljive priredit-ve. Vabimo vse zavedne Sentiljčane, sosedje in mari-borske Slovence, da nas obiščejo. Saj so veselice, ki jih prireja naše društvo, navadno res prave ljudske veselice. Celcerjeva gostilna ima pa še tudi stari slo-ves in bo tokrat gotovo s svojo izborno kuhinjo in dob-rimi pijačami zadovoljila občinstvo. Torej na svidenje prihodnjo nedeljo dne 22. oktobra v St. Ilju!

Fram. Trgatev je končana — malo, pa dobro in drago! Tudi izabela je draga — po 40 vin., belo vino pa še že prodaja po 60—70 vin. — Sadja je bilo pri nas vobče malo, le hruške so bolj obrodile. Pičli so tudi poljski pridelki. Krompirja malo, fižola še manj, repe pa skoro nič ne bo; korenje je slabo, tu-di ajda ni dobra, turšičica ravno tako slaba. Kostanji pa so obilno obrodili in je ž njimi prav živahna kup-čija, kg velja 14 vin., začetkom pa 22 vin. Zima ki-ma, pa draginja tudi, in vendar marsikateri delavec: kar zasluži — vse zarušil.

Slov. Bistrica. Dne 4. t. m. se je pri nas, ka-kor smo tedaj poročali, vnel prepir med tremi viničar-ji, od katerih je Matija Verbek ostal mrtev. Druga dva so odpeljali v zapor. Pri raztelesenju rajnega Matije Verbeka pa so zdravniki dognali, da ranji ni umrl vsled rane na glavi, ki ni bila smrtna, am-pak radi tega, ker mu je v istem času počila smrtna žila-dovodnica. Radi tega sta bila Rak in Šturm pred sodiščem popolnoma oproščena in se ni niti prič za-slišalo. Res čuden in redek slučaj!

Vuzenica. Kakor je že splošno znano, se otvori letošnje jesen dvorazredna šola nemškega Schulvere-ina v Vuzenici. Ta nepotrebna učilnica nima druge-ga namena kakor sejati prepir, vcepiti že nežnim ot-rokom srd in sovraštvo proti slovenskemu prebival-stvu in ponemčiti kolikor mogoče veliko število slo-venskih otrok. Starši, ne dajte se zaslepit, ne ve-rujte sladkim besedam fistih, kateri se drugače za vas ne brigajo, kateri vas le tedaj poznajo, kadar se jim gre za zaslužek in dobiček in za vam škodljive naklepe. Vpišite svoje otroke v našo, že mnogo let obstoječo trirazredno ljudsko šolo; ona odgovarja vsem potrebam. Otroci se uče slovenski in nemški; naša trirazrednica je pripoznana najboljša šola v ce-lem okraju. Brez vsake skrbi lahko zaupate otroke temu zavodu; zato vam jamči izvrstno šolsko vodstvo, kakor celo učiteljsko osebje. Schulvereinsko šolo bo-do obiskovali otroci brez vsakega uspeha. Izstopivši iz nje ne bodo znali ne slovenski ne nemški, ne po-šteno brati, računati ali pisati, ne krščanskega na-uka. Pa gre se tukaj tudi za vaš žep! Po preteku ne-kaj let se bo trudil nemški Schulverein na vso moč, da bo prevzela štajerska dežela nemško šolo vuzeniško v svojo oskrbo, in nemški deželni šolski svet bo to z veseljem storil, to se pravi, da bo morala vuzeniška občina vzdrževati zraven lastne, tudi nepotre-bno nemško šolo, in vi bodete morali leto za letom glo-boko segati v žep in plačevati visoko narasle občin-ske doklade zaradi nemške šole. Tako se je zgodilo že po mnogih krajih. Cim manj otrok bo v nemški šo-li, tem lažje se bodete obranili nepotrebnih in visokih plačil. Kdo pa je med mnogimi drugimi še podpisal prošnjo za nemško šolo? Čujte in strmite! Pušnik, Just, znani Mettinger, Kiefer, Ladineg in njim na če-lu Erber, župan tuje mučke občine, sami ljudje, ki nimajo ne enega šoloobveznega otroka. To vam je jasen dokaz, da se gotovim ljudem ne gre za šolo, temveč samo za to, da sejejo prepir in delajo zdraž-bo ter vam pripravljajo nepotrebnih plačil! Torej, Vuzeničani, pozor!

Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Ko to piše-mo, še ne vemo, kako bodo izpadle volitve odbora na-še posojilnice. Gotovo je, če Golobova garda ne bo uganjala preveč nepostavnosti, bo zmaga na sloven-ski strani. In s to zmago je tudi konec posilinemške-mu gospodstvu v Slovenskih goricah okrog Sv. Tro-jice. Sedaj še vsak, ki ima posojilo od trojičke poso-jilnice, misli, da je odvisen od Goloba, Kirbiša in pa drugih posilinemcev. Povejmo ljudstvu, da temu ni tako. Naj si samo gospodari!

Dobrna. Dne 15. t. m. je imela naša podružni-ca kmetijskega društva odborovo sejo, pri kateri je govoril gospod potovalni učitelj Goričan. Zborovanje je bilo dobro obiskano in zanimanje za predavanje ja-ko veliko. Gospod predsednik je v svojem pozdrav-nem govoru naznanil, da je že dne 16. septembra prosil deželni odbor štajerski, naj dovoli jesensko pa-šo na topliških lepih travnikih, posebno letos, ker je tako veliko pomanjkanje krme. Pred enim tednom je načelnik podružnice, ogorčen nad tem, da visoki dež. odbor še ni dal nobenega odgovora na prošnjo, brzo-javno zahteval odgovora, a do danes dne 16. t. m. še ni smatral deželni odbor za potrebno odgovoriti. Vsi zbrani zborovalci so enoglasno to nezaslišano netakti-čnost deželnega odbora obsodili in načelnika naprosi-li, to odboru naznaniti. Mi vemo dobro, kdo ima tu svoje prste vmes. A le čakajte, mi vam bomo drugo

zapeli. Gospod ravnatelj, apotekar in topliški zdrav-nik dr. Hiebaum naj ve, da imamo mi davkoplačeval-ci v deželi tudi eno, in sicer prvo besedo. Gospod Moritz pa si naj zapomni besede, ki jih je moral sli-šati: „Schade, dass beim Bade Neuhaus Leute zu re-den haben, die am wenigsten vom Bade verstehen!“ Naša mera je polna! — to kličemo umazanemu dež. odboru štajerskemu.

Šoštanj. Bralno društvo v Šoštanju priredi v nedeljo dne 29. oktobra v dvorani hotela „Avstrija“ veselico s petjem, deklamacijo, igro „Teza nad peteli-nom in kes“ in srečolovom. Začetek ob 3. uri popol-dne. Vstopnina: sedeži 1. prve 60 vin., 2. vrste 40 v, stojišče 20 vin. Karte za srečolov po 20 vin. Cisti do-biček se porabi za društveno knjižnico. K obilni ude-ležbi uljudno vabi odbor.

Z Menine. Ker je prejšnji sneg zopet polago-ma izginil, se upam zopet na svetlo in pogledam sko-zi rešpetlin. Zapazim nobel procesijo v spodnjem tr-gu, ki kontrolira, če ima vsak krčmar še liberalno glasi-fo. Da bi pač tudi naši pivci posnemali to go-rečnost. V gornjem trgu pa opazim gospođa iz juga — menda mu bo še kaki naš poslanec izposloval po-višanje adjuta — kako hitro prenaša svojo nerodno sklečo od hiše do hiše, rekoč: Daj, daj, cocolo mio, za narodni sklad, da bo za agitacijo in tisk! Res ve-lika gorečnost za tako „nepristransko“ zahtevo. Na-prosili bodemo dotičnika, naj gre še za svečo pobir-rat, če ima čas in veselje.

Narodno gospodarstvo.

S čim in kdaj naj se pognoje travniki in dete-ljišča. Travniki in deteljišča se ne smejo gnojiti sa-mo s fosforatnimi gnojili (Tomažev žlindro ali pa s superfosfatom), ampak obenem tudi s kalijevnatimi (kajnitom ali pa s 40% kalijevo soljo). Če pognojiš travnik ali pa deteljišče samo s fosforatnim gnojilom, ne dosežeš nikdar najvišjega dohodka, in v mnogih slučajih Tomaževa žlindra sploh ne pride do učinka. Travnike, ki leže v ravani, pognoji v jeseni s Toma-žev žlindro in s 40% kalijevo soljo, one v strminah pa še-le spomladi s superfosfatom in 40% kalijevo sol-jo. Za vsak hektar (1½ orala) površine vzemi 200 do 250 kg 40% kalijeve soli in 600 do 700 kg Tomaže-ve žlindre ali pa superfosfata. Zapomni si dobro, da gnojenje s samo Tomažev žlindro ali pa s superfos-fatom je napačno!

Ali je umestno pokladati prašičem kuhane pse-nične pleve? Vsako krmilo mora nuditi živalim po-trebno množino hranilnih snovi, in sicer beljakovin, tolsč in ogljikovih vodonov (škroba, sladkorja, lesne vlačnine itd.) Beljakovine telo rede, dočim tolsče in ogljikovi vodonori tvorijo v živalskem telesu toploto in moč. V to svrhu potrebuje žival na dan razmeroma le majhno množino hranilnih snovi, ki zavzemajo le majhen prostor, a ker je žival le tedaj sita in dobro prebavlja, če ima napolnjena prebavila, zato ni do-volj, da je v vsakdanji krmi dovolj hranilnih snovi, ampak krma mora biti tudi dovolj za napolnjenje že-lodca in črev, to je za nasičenje. Velik del krme pa služi le za polnjenje prebavil, to je za nasičenje ži-vali. Pšenične in sploh žitne pleve nimajo v sebi ve-liko hranilnih snovi, zlasti prašič, ki ima vse druga-če ustvarjena prebavila, kakor goved, dobi prav ma-lo iz plev, a za nasičenje so pa vendar tudi pri pra-šičih prav dobre. Kuhane ali celo parjene pleve so seveda veliko boljše in za prašiče prikladnejše. Iz tega sledi, da so kuhane ali parjene pšenične pleve prav izborno krmilo za prašiče, če se poleg njih po-klada primerna množina močnih krmil, ki dajo živa-lim potrebne prebavne hranilne snovi.

V čem se razlikuje presno maslo, narejeno s posnemalnikom, od tistega, ki se dela v navadni pi-nji? S posnemalnikom se presno maslo sploh ne de-la, ampak s posnemalnikom se je smetana iz mleka posname, ki se potem v vsakršni pinji umeđe. Vpra-sanje bi se pravzaprav moralo glasiti: kakšno pred-nost ima posnemanje s posnemalnikom preji starim načinom posnemanja? Prednost, ki jih daje posne-malnik, so naslednje: 1. Dobiva se čista smetana, ker se vsa nesnaga iz mleka odstrani in se zato mo-re izdelovati veliko finejše presno maslo. 2. Pri po-snemanju smo neodvisni od toplote zraka, zato mle-ko lahko po zimi in po leti takoj in kakor hočemo še popolnoma sladko posnamemo. 3. Dobi se več pres-nega masla. 4. Mleko se more bolj ali manj posneti. 5. Dobi se popolnoma sladka smetana in sladko po-sneto mleko. Ker se torej iz smetane, posnete s po-snemalnikom, dobi veliko več presnega masla, ki je boljše in več vredno, zato se primeren posnemalnik izplača že pri mleku dveh ali treh krav.

Grozdne tropine so prav dobra krma za živi-no, ker imajo toliko redilnih snovi kakor slama ozim-nega žita. Če ne moreš porabiti vseh svežih tropin, shrani jih skrbno. Najbolje je, če sveže tropine prav dobro stlačiš v manjše kadi ali orence, pokriješ po-vrhu s trtnim listjem in vrh vsega zacamokaš z ilovi-co kakih pet prstov na debelo. Ko se ilovica razpoka, pomoči jo z vodo in vse razpoke takoj zamaži, sicer tropine splesne ali pa se skisajo. Teh tropin daj go-vedu do eno tretjino in prašičem do ½ vsakdanje kr-me.

Vinska letina v Italiji je izpadla ugodno. Ce-nijo jo na 48.000.000 hektolitrov, dočim je lani izna-šala 29.293.000 hektolitrov. Pojavljajo se skrbi za na-bavo sodov, priskrbo vagonov za prevoz itd. Cene za staro vino so visoke. Na Benečanskem notira belo vi-

no boljše vrste 40 do 60 lir hektoliter, navadno belo 30 do 40, boljši rebozo 42 do 52 in navadna črnina 32 do 42 lir hektoliter.

Žitna letina v Italiji znaša letos 52.500.000 kvintalov, to je skoraj 11.000.000 kvintalov več kakor v minolem letu. Enako je tudi na Francoskem žito precej dobro rodilo.

Zadružne elektrarne. Zadružna zveza za prusko pokrajino Saksonsko v Hale ima poseben elektro-tehnični oddelek, ki vodi vse delo za ustanavljanje zadružnih elektrarn. Do danes posluje že 10 takih podjetij, nadaljnjih 10 načrtov je pripravljenih. Vse te elektrarne oskrbujejo okoli 1590 krajev z električnim tokom.

Kako se ima pripraviti korenje za krmo. Zivina žre sicer peso, repo in korenje tudi, če ni razrezano, vendar je boljše, če se isto razreže in pomeša med drugo manj tečno krmo. Če se korenje razreže, se ni bati, da bi pogoltnila živina kar celo ali se pri tem celo morda zadavila, ker je nekako primorana, ga poprej prežvečiti. Razreže se ga lahko s krivcem na tanjše in daljše razrezke, kdor pa ima več glav živine, stori najbolje, če si nabavi stroj za rezanje korenstva. Boljše je, ako se razreže korenstvo na večje kose, ker se majhni kosi lažje pokvariijo. Razreže naj se vsakokrat le toliko, kolikor se istega dne porabi, kajti razrezano korenstvo, če dalj časa stoji, rado gnije in plesni in takšno živini potem škoduje.

Kako dobimo več mleka? Hlev mora biti varen in svetel. Preskrbljen mora biti z dobro pitno vodo. V hlevu mora vladati mir. Tako pravi neki kmetovalec, ki je sam poskusil na ta način in dobil pri kravi po dva litra na dan več mleka.

Koroško.

Jezersko. Ker je stopil naš župnik g. Lubej v pokoj, je bila župnija razpisana. Župnijo je dobil g. Anton Stres, dosedaj župnik Podkloštrm. Župnija Podklošter je razpisana.

Naš predsednik na potovanju.

Pod tem naslovom piše „Amerikanski Slovenec“ o predsedniku Taftu: „Predsednik na kolih“, bi se lahko imenoval naš cenjeni vladni poglavar. Res ima predsednik Taft, z ozirom na svojo telesno polnoto, čudno veselje do potovanja. To je dokazal že kot vojni minister Rooseveltov, kajti kot tak je ponovno potoval, kakor znano, je prišel daleč preko mej Združenih držav prav do daljne vzhodne Azije. Topot potuje na okrog po državah, nad katerimi plapolala zvezdnati prapor, da volilec, ki imajo čez leto dni voliti novega zaveznega glavarja, pojasnjuje vprašanja, katera sedaj najbolj zanimajo javnost. Če poskuša gospod Taft zraven tega neodvisnim državljanom ljudovlade na sramežljiv način namigniti, da ne morejo storiti nič pametnejšega, nego dati njemu zaželjeno drugo dobo, posnema s tem pač samo zgled svojih prednikov v uradu, ki so prav tako smatrali za primerno, podati se v letu pred predsedniško volitvijo na potovanje in „vihteti besedo“ pred kolikor mogoče obširnimi krogi poslušalcev. Ker je izid prihodnje deželne volitve videti precej dvomen in se je vrh tega gospodu Taftu v osebi wisconsinskega zaveznega senatorja La Folletta pojavil v lastni stranki protikandidat, je imel pač posebno potrebo, gledati za svoje ali, kakor se glasi politično reklo, „izboljšati svoje zobe“.

Dne 15. septembra je nastopil predsednik svoje potovanje iz Bostona, in sicer v zasebnem vagonu, ki so mu ga dale železnice na razpolago in ki se ga bo posluževal med celo potjo. Razun njegovega osebnega spremstva, čuva krdele sopotujočih časniških poročevalcev nad njegovim dejanjem in nehanjem. Potovanje se raztega po zapadu in severozapadu do pacifiške brežine, in ko dospe g. Taft dne 1. novembra spet v Washington, lahko poreče, da je prepotoval približno 13.000 milj, obiskal 24 držav in govoril v več nego sto mestih. Vprašanja, ki posebno tvorijo govorni spored predsednikov, in ki na-nja gospod Taft odgovarja, so: Enotno zakonodajstvo, posebno glede razporek, in zopetne poročitve ločenih oseb, ki je njihove prepovedi ali otežitve želeli v prid pravosti; utrditev Panamskega prekopa; preosnova sodstva; trgovina s Filipini; najvišji in najnižji carinski postavki v tarifnem zakonu; ohranitev in umno obdelovanje zemlje; varčnost v vladnih izdatkih; vseobčna razsodišča; potrditev pogodb s Hondurasom in Nicaraguo; zavezni nadzoriški odloki in njihovi učinki; trasti; zavojna pošta in železniško zakonodajstvo.

Književnost in umetnost.

„Slovenski Učitelj.“ Stev. 10. Letnik XII. — Vsebinska: Skupščina katehetov v Zagrebu. Poroča A. Čadež. Konec. — Šola bodi temelj narodno-gospodarskemu napredku. M. Humeč. — Najvažnejše poglavje vzgoje. V. P. Regalat Cebulj. — O vzgoji volje. K. Simon. Konec. — Razredni učitelj. Piše Ivan Š. Dalje. — Boj šole proti alkoholizmu. Župnik A. Mrkun. — Katehetski vestnik. — Učiteljski vestnik. — Raznoterosti. — Slovstvo in glasba.

Slovenske občine in gospodarska društva — spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“

Razgled po svetu.

Draginja v starih časih. Draginja ni noben nov pojav. Tudi v starih časih so jo dostikrat občutili. Tako so v nekih „spominih starega Dunajčana“ zanimive podrobnosti o tedanjih tržnih cenah na Dunaju. V teh spominih toži pisec sledeče: „Cene živil neprestano naraščajo. Funt govedine se je podražil od 9 na 24 krajcarjev, sladkor od 6 gld. 30 kr. na 24 gld., merica navadnega vina od 48 kr. na 2 gld., par čevljev od 24 na 50 gld., funt mila od 52 kr. na 3 gld. 8 kr.“ Na drugem mestu pripoveduje pisec o nekem izletu v okolico, kamor je šel z znano rodbino in materjo. „Jedli smo tamkaj“, pripoveduje, „opolodne za 40 in nekaj goldinarjev primeroma dobro ter smo se peljali ob 8. uri zvečer nazaj na Dunaj“. Toda draginja ni ostala samo na živila. O nekem koncertu slovite pevke Angelike Catalani v c. kr. redutni dvorani pripoveduje pisec, da je veljala vstopnina na galerijo za osebo 10 gld., v parterju pa 5 gld. dunajske vrednosti. In na drugem mestu piše: „Včeraj je bil v Apolovi dvorani ples, na katerega je ve, ljala vstopnina 25 gld. Ako se računa še izvoščeka zraven 40 do 50 gld. — kdo more plačati to v teh časih?“ — Takrat je bila draginja še bolj občutna kot danes, kajti takrat je imel denar večjo vrednost.

Sin umoril očeta. Iz Budimpešte javljajo: Petdesetletni mizar Ljudevit Jung, oče šesterih otrok, je prišel v torek kakor po navadi pijan domu. Ko je spal, ga je 17 letni sin Josip ustrelil in se potem sam izročil policiji, kateri je dejal, da je namenoma izvršil krvavi čin, ker je bil oče pijanec in je vedno grdo ravnal z družino.

Napaden brzovlak. Iz Kalkute javljajo: V nedeljo je bil pripravljen blizu Saidpura nevaren atentat na brzovlak iz Dardžilinga, v katerem je bilo mnogo Evropejcev, med njimi tudi policijskih uradnikov, ki so se vračali iz slavnosti v Kalkuti. Tračnice so bile razdejane. Na srečo je vozi kratek čas pred brzovlakom neki tovorni vlak. Ta je prišel s tira. Strojevodno osobje je bilo resno poškodovano. Policija pripisuje napad anarhistom, ki so izvršili že trideset podobnih atentatov na vzhodnobengalski železnici.

Lakota na Ruskem. Iz Peterburga poročajo, da je nastopila letos „golodovka“ v nenavadno velikem obsegu. Ze sedaj trpi lakota na milijone ljudi. Kaj še le bo, ko bo letošnja žetev porabljena in ko nastopi ruska zima z vso svojo strogostjo. 3. oktobra je bila pod predsedstvom Koljubakina seja oskrbovalne komisije „Proste ekonom. družbe“, ki je razpravljala o organizaciji pomožne akcije. Površen pregled je pokazal, da razgraja glad v kazanski, samarski, saratovski, permski, vjaški, ufski, penski, nižnje novgorodski, orenburški in stavropolski guberniji, in da je prizadetih vsled lakote okoli 19 milijonov ljudi.

Alkohol zločinec. Kapitan Andersen, ki je vodil dansko ladjo „Venus“, je nenadoma zblaznel vsled pijančevanja. Zaprl se je v svojo kajuto in je iz nje streljal. Drugega častnika je ranil težko, več monarjev pa lahko. Imeli so mnogo truda, preden so ga mogli spraviti v umobolnico.

Sherlock Holmes umrl. Sherlock Holmes, znana figura genijalnega detektiva iz romanov angleškega pisatelja Conan Doyleja, je umrl v osebi dr. Jos. Bella. Poročajo iz Edinburga, da je tam umrl zdravnik dr. Josip Bell, znan po celi Škotski in Angleški radi svojega preciznega in genijalnega opazovanja bolnikov, ki mu je pridobilo mnogo navdušenih učencev. Čudovita induktivna zmožnost njegovega duha je napravila na pisatelja Conan Doyleja tako globok vtis, da jo je vtelesil v svojem svetovno-znanem junaku Sherlock Holmesu.

Ura pokojnega kralja Aleksandra. Kakor javljajo „Večernje Novosti“, je bila te dni v Belgradu prodana ura pokojnega srbskega kralja Aleksandra. Ura je malo manjša kakor petkronski tolar in je okrašena z dragocenimi briljanti. Kralju Aleksandru je podaril uro že umrli perzijski šah Nazreddin.

Naraščanje števila strokovnih delavcev v posameznih deželah. Ne samo pri nas, ampak tudi v drugih deželah se kaže nazadovanje števila poljskih delavcev in naraščanje industrijskih, rudarskih, trgovskih in prometnih. Tekom zadnjih dveh poklicnih štetij je padlo število poljskih delavcev v Avstriji od 64'4 na 60'9%, na Ogrskem od 71 na 69'7%, v Nemčiji od 37'5 na 35'2%, v Švici od 37'4 na 30'9%, v Belgiji od 22'9 na 21'1%, na Nizozemskem od 32'7 na 30'7%, na Švedskem od 54 na 48'9%, na Norveškem od 49'6 na 41%, in v severoameriških Združenih državah od 38 na 35'9%. Samo v Italiji in Franciji, in tudi tam samo vsled natančnejega pregleda posestnikov manjših zemljišč, se je število poljskih delavcev nekoliko zvišalo. Nasprotno se pa pojavlja v industriji in v rudarstvu, v trgovstvu in prometu zvišanje. Tako se je zvišalo število industrijskih in rudarskih delavcev v dobi med obema ljudskima štetjema v Avstriji od 21'9 na 23'9%, na Ogrskem od 12'4 na 13'6%, v Nemčiji od 37'4 na 40%, v Švici od 41'6 na 44'9%, v Belgiji od 38'2 na 41'6%, na Nizozemskem od 32'2 na 33'7% in na Danskem od 22'9 na 27'7%. V trgovstvu in prometu je naraslo število delavcev v Avstriji od 4'4 na 5'4%, na Ogrskem od 3'4 na 4'2%, v Nemčiji od 16'6 na 12'4%, v Švici od 9'8 na 13%, v Italiji od 3'9 na 7'1%, v Franciji od 13'8 na 14'3%, na Nizozemskem od 16'3 na 17'2%, na Danskem od 9 na 11'8%, na Švedskem od 5'8 na 7'5% in na Norveškem od 11'7 na 14%. Razno velika odstotna mera je nastala vsled različnega umevanja statistike. Iz zgorajšnjih števil lahko razvidimo, kje je iskati glavni vzrok današnje draginje, ki ima eden in isti izvor v vseh deželah.

Zavarovalnica za ločene. Danska pisateljica Karin Mihäelis, ki je spisala tudi svetovnoznano knjigo „Nevarna starost“, je ustanovila posebno za-

varovalnico, ki je dosedaj edina na svetu. To je zavarovalnica za ločene. Oba zakonska se lahko zavarujeta in dobita v slučaju, da se ločita, zavarovalnim premijam primerno rento. Ta renta se izplačuje toliko časa, dokler se klient zopet ne oženi ali omoži. Živeti pa morata zakonska skupaj najmanj 5 let, ker pred 5. letom se renta tudi v slučaju ločitve ne izplača.

Grozen potres v Kaliforniji. Kakor se poroča iz Severne Karoline in države Sonora, je divjal tam grozen potres, spremljan od divjega viharja. Štiri mesta so skoro popolnoma uničena in do 600 ljudi je izgubilo življenje. Potres je nastal okrog polnoči od srede na četrtek. Mesti Ortiz in Guaymas ste popolnoma, Almo in San Jose pa deloma pokončani. Mnogo hiš je bilo od morskih valov porušeni, ladje vržene na obrežje in na stotine ranjenih ljudi je potegnilo valovje v morje, kjer so utonili, ali pa so jih požrli morski psi. Ker so telefonske zveze pretrgane, se je bati, da je število mrtvih še večje. Na tisoče ljudi, ki so brez strehe, prenočuje na prostem.

Strašen čin blazne matere. Iz Berolina poročajo o strašni družinski nesreči, ki se je odigrala v selu Lanin. Neka 25letna Mina Herning, žena delavca, je obesila v blaznosti svoja dva otroka, ko sta bila mrtva, se je še ona obesila.

Odkritje spomenika avstrijskemu junaku iz leta 1848. V soboto dne 14. t. m. se je v Vičenci vršilo slovesno odkritje spomenika majorju Kopalu, ki je dne 10. junija 1848, kot poveljnik 10. lovskega bata liona pri naskoku na Monte Berico dobil težke rane, katerim je dne 17. junija podlegel. Slavnosti se je udeležilo 20 avstrijskih častnikov. Prisostvovali so zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Bilo je izrečenih več govorov, v katerih se je povdarjalo avstrijsko-italijansko „priateljstvo“. Predpoldne so italijanski častniki priredili lunch na čast avstrijskim, zvečer pa avstrijski častniki v hotelu „Roma“ banket na čast italijanskim častnikom.

Lek proti kletvi. Neki Boulte je bil leta 1908 pred centralnim sodnim dvorom obsojen radi sramotjenja Boga in krščanstva na 50 funtov (npr. 1000 K) globe, a poleg tega se je moral tudi pismeno zavesti, da ne bo nikdar več klet. O nečestovitosti nesramnega govorenja, vedenja in kletvin ima zdrave nazore tudi uprava južno-avstralskih železnic, ki je dala pribiti na svoje železniške vagone napise sledeče vsebine: „Kdor v prisotnosti potnikov bogomržno ali nesramno govori, se kaznuje s 5 funti (100 kron) globe.“ Enaki napisi bi bili tudi pri nas potrebni, zlasti v krčmah.

Dan 24 ur. Avstrijsko ministrstvo za trgovino je sporočilo trgovskim in obrtnim zbornicam, da nima ničesar proti temu, ako se uvede dan, ki bo štel ure od 1. do 24. Ministrstvo je pa pripomnilo, da bi se moralo po mnenju industrijalnih, trgovskih in drugih krogov tako novotarijo uvesti ne le na železnicah, ampak tudi v poštni in paroplovni službi in v drugih panogah javnega življenja. Trgovske in obrtne zbornice bodo tožljivo vprašale za mnenje industrijalne in trgovske korporacije in bodo svoječasno poročale ministrstvu za trgovino.

Zanimiva izkopina. Pri kopanju temelja za novo zgradbo so v Pasingu na Zgornjem Bavarskem zadeli delavci ob dobro ohranjeno človeško okostje. Nepredviden mahljaj je žalibog razdrojil čepinjo in levo roko. Znanstvena preiskava je dognala, da je okostje ohranjeno izza preseljevanja narodov. V grobu so našli več lišpa, biserov, bronasto iglo in drug bronast predmet.

Kitajske kmečke navade. Kitajski kmetje zelo dobro zadržujejo vreme. Drže se tisočletnih izkušenj, ki bolj drže, kakor pa toli slavljene kritični dnevi. Kitajci se drže izkušenj, ki so jih dobili po navadnih pojavih, ki jih še podpira računanje po starem mesečnem koledarju. Značilno je, da so se bali kitajski kmetje Halleyevega kometa, češ, da bo povzročil povodnji, slabo letino, nemire in druge nesreče, kar se je vse res tudi zgodilo: Na Kitajskem razsaja kuga, povodnji, lakota. Kitajski kmet se trdno drži svojih pravil, ki si jih je postavil glede na setev in žetev, kakor se tudi zaroča, ženi in pokopuje svoje ranjke po starih izročilih. Jutranja zarja naznanja kitajskemu kmetu dež, večerna mu napove lepo vreme. Mrzel veter mu naznanja jutranje solnce z mesečnim obrazom. Če zagleda poleti zgodaj solnce, bo gotovo deževalo. Če se poleti prikaže solnce pozneje izza oblakov, bo sledila strašna vročina. Tudi veter mu naznanja vreme. Jutranji jug povzroči dež, trajni veter poleti obdrži isto vreme 14 dni. Jeseni bolj mrzlega vetra sledi zima brez snega, ki se je kitajski kmet zelo boji. Veliko vetra spomladi pomenja, da bo mokera, poljskim sadežem škodljiva jesen. Južna mavrica naznanja, da se bodo morali prodajati otroci, ker bo nastala taka draginja, da revni kmetje prodajajo otroke. Če kriče piči zjutraj, bo nebo oblačno, zvečer pa, da bo prihodnji dan jasen. Regljanje žab in hitro vrvenje mravelj pomenja dež. Meglo pomenja, če pes kiha. Kadar ni tako vreme, kakršno bi moralo biti po pravilih, se kmet jezi, ker se vreme ne drži starih pravil.

Ameriško časopisje. Glede raznojezičnosti listov zavzema New York prvo mesto. V New Yorku tiskajo časopise v več nego 20 jezikih. Najglavnejši med temi so: angleški, nemški, francoski, ruski, kitajski, japonski, slovenski, hrvaški, finski, litavski časniki. Potem sledi Čikago s časopisi, tiskanimi v 14 jezikih, potem Boston in New Bedford v državi Masassuset, ki si šteje samo 60.000 prebivalcev.

Smešnice.

Raztresen: Žena: Kdaj si pa opazil, da si bil dežnik pozabil? — Profesor: Ko ni več deževalo in sem ga hotel zapreti.

Prijatelj: Sedaj, ko se je tudi pivo podražilo, boš moral tudi ti vsakdanjo merico prikrajšati. — Seveda, ženo bom doma pustil.

Vzrok draginje mesa. Kako je to, da je sedaj teletina tako draga? — Vedno manj telet je, ker jih toliko študira.

Dr. Turnerjevo letošnje vino

toči samo gostilna **Inkret** v **Karčovini** pri Mariboru na Lajtersperski cesti. Dobi se izboren muškatelec, burgundec in mozler. Mrzla kuhinja.

Gstilna s poséstvom na Voseku št. 15 pri Sv. Marjeti ob Pesnici, 1 uro od Maribora, se prodaja. Vpraša se Mühlgasse 15, Maribor.

Sukno
za moške, volneno za ženske obleke in vse manufakturno blago razpošilja najceneje
Jugoslovanska razpošiljalna R. Stermecki v Celju.
Vzorci zastoj.

Molitvenike, rožne vence, podobice, križe različnih vrst, svetinj iz aluminijuma itd. itd. priporoča
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru ob Dr.

Delavnica za popravila



Dobro! Po cenil!

Točna postrežba!

Velika zaloga ur, dragocenosti, srebrnine in optičnih stvari po vsaki cenil.

Tudi na obroki! Ilustr. cenik zastoj Gramofone od 20 do 200 K.

Niklasta remont-ura K 3.50
Pristas srebrna ura 7.—
Original omega ura 18.—
Kuhinjska ura 4.—
Budiljka, niklasta 3.—
Poročni prstani 2.—
Srebrne verižice 2.—

— Večletna jamstva —

Nasl. Dietinger
Theod. Fehrenbach

urar in očalar 447

Maribor, Gosposka ulica 28.

Kapljem zlatnine in srebra.

Urarski učenec

se pod jako ugodnimi pogoji sprejme pri M. Ilgerju v Mariboru.

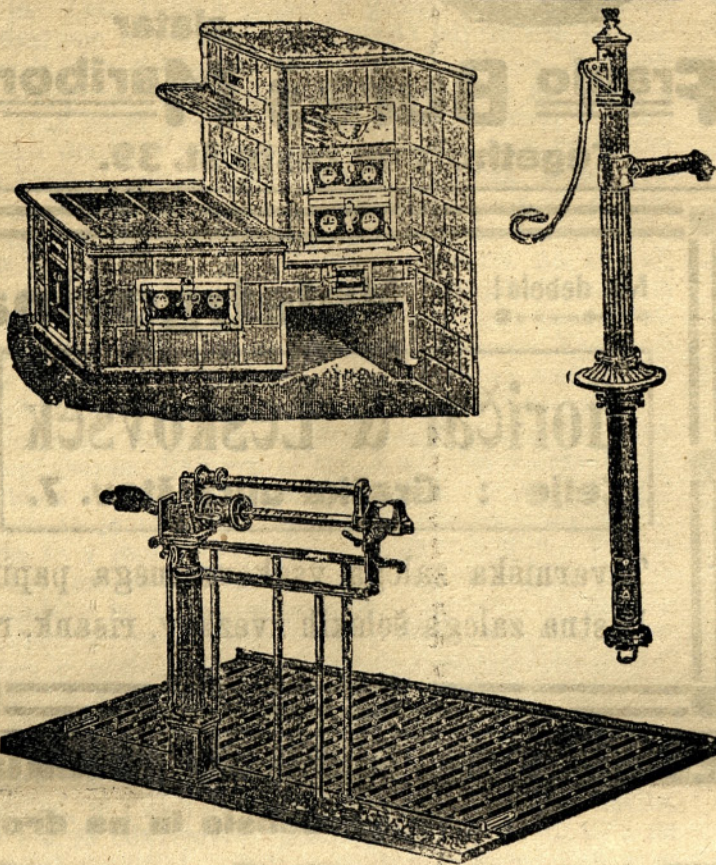
M. Sabukošek

krojaški mojster v Celju

priporoča svoj

modni salon za gospode,

ki se nahaja v novi posojilnični hiši na Ringu.



Enonastropna hiša v Mariboru,

Koroška cesta se prodaja. Naslov se izve v upravnistvu.

LEKAR-NARJA A. THIERRY-A-BALSAM

edino pristno z zeleno usmiljeno sestro kot varstv. znamko. Obilastno varovan.

Vsako ponarejenje, posnemanje in prodaja kakšnega drugega balsama s podobnimi znamkami se sodnijsko preganja in strogo kaznuje. — Nedosežnega uspeha pri vseh boleznih na dihalih, pri kašlju, hripavosti, žrelnem kataru, pri bolečinah v prsih, pri pljučnih boleznih, posebno pri influenci, pri želodčnih boleznih, pri vnetju jeter in vranice, pri slabem teku in slabi prebavi, pri zaprtju, pri zobobolu in ustnih boleznih, pri trganju po udih, pri opeklinah in izpuščajih itd. 12/2 ali 6/1 ali 1 gr. specialne stekla K 5.60.

Lekarnarja A. Thierry-a samo pristno

centifolijsko mazilo

je zanesljivo in nagotovejšega učinka pri ranah, oteklinah, poškodbah, vnetjih, tvorih, odstranjuje vse tuje snovi iz telesa in radi tega dostikrat na pravi operacijo nepotrebno. Zdravilnega učinka tudi pri starih ranah i. t. d. 2 dozi staneta 3.60 K.

Naroči se: Lekarna k angelju varihu, ADOLF THIERRY v PREGRADI pri ROGATCU.

Dobi se v vseh lekarnah in sicer v Mariboru v lekarni W. A. König.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.

koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.

Ne pozabite

Volno, sukno (štofe), cajge, modno perilno blago, preproge, odeje, koce, platno in vse manufakturno blago kupite najbolje in najceneje v domači trgovini

M. E. Šepec,

Maribor.

Grajski trg. 1086a Burgplatz.

Mnogo denarja

prihrani, kdor si nabavi sukno in modno blago od trvdke

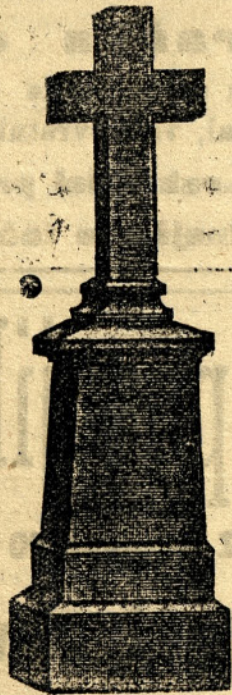
Milica Tomec,

tovarna sukna. Humpolec, Češko.

Vzorci se pošiljajo na zahtevo brezplačno na ogled.

● Solidni zastopniki se spremajo. ●

Prva južno-štajerska kamnoseška družba v Celju.



Žaga, brusil in struže s strojnim obratom. :: Zavod za graviranje črk. :: Izvršuje nagrobne spomenike in vsa monumentalna in stavbena dela iz tu- in inozemskega materiala. :: Plošče za pohištvo iz raznobarnega marmorja. :: Velika zaloga izgotovljenih nagrobniških spomenikov. :: Najnižje cene. :: Kulantni plačilni pogoji. :: Naročila se izvršujejo točno. :: Centki in stroškovni proračuni brezplačno.

Brzjavke: **Kamnoseška družba :: Celje.**

LJUDSKA HRANILNICA in POSOJILNICA V CELJU

registrovana zadruga

z neomejeno zavezo

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta št. 9, I. nadstropje

obrestuje

hranilne vloge po 4 1/2%, brez odbitka rentnega davka. Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo. Daje vložnikom na dom brezplačno hranilne nabiralnice. Sprejema po sejemem sklepu vloge na tekoči račun in jih obrestuje od dne vložitve do dne vzdiga.

uraduje

vsak torek in petek dopoldne. Prošnje se sprejemajo in posnema se dajejo vsak dan, izveniški praznike, dopoldne od 8. do 12. ter od 3. do 6. ure popoldne. Za vplačila po pošti se dajejo zastoj poštno-hranilnične položnice, števil. 92465. Telefon ima št. 8. Za brzjavke zadostuje naslov: Ljudska posojilnica Celje.

posejuje

na zemljišča po 5%, do 5 1/2%, s amortizacijo ali brez nje, na zastavo vrednostnih listin in na osebni kredit pod ugodnimi pogoji. Konvertuje vknjižene dolgove pri drugih zavodih in izterjuje svoja članom njih terjatve. Posojila in listine za vknjižbo dala brezplačno, stroška plača le koleke.

Zakaj, moj ljubi, si nahoden?

Meni se kaj takega sploh ne more zgoditi. Prvič imam izvrstno protistredstvo in drugič, si znam hitro pomagati, ako čutim le malo prehlajenja; jaz vzamem zmiraj pristne sodenske mineralne pastile. Kakor hitro obolijo vrat in bronhije vsled nahoda, pomagajo hitro in sigurno sodenske pastile. Zato raj poslušaj moj svet, kupi si v lekarni ali drožeriji škatljico sodenskih za K 1-25, pazi pa, da ne dobiš kakih ponarejenih.

Generalna reprezentanca za Avstro-Ogrsko W. Th. Guntzert, c. kr. dvorni dobavitelj Dunaj IV-1., Grosse Neugasse 17.



Schlüter-kruh

redilen, lahko prebavljiv, okusen, ostane dolgo svež, lep kruh in cen. Izdeluje

pekarna Berner

Koroška cesta, filialka v Tegetthoffovi ulici.



Vosek, med v satovju, želod, suhe gobe, divji in pravi kostanj, vinski kamen, suhe češplje, suhe hruške, orehe,

sploh vse deželne pridelke kupi

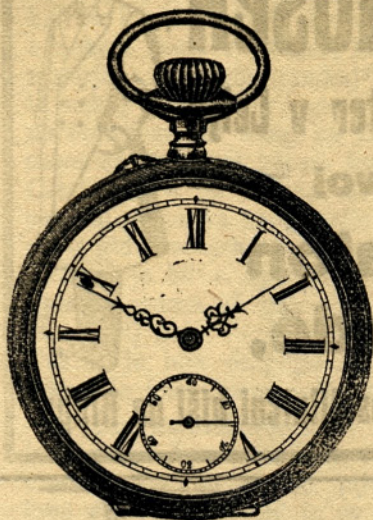
Anton Kolenc v Celju,

vsako množino. Kdor kaj ima, naj ponudi.

Pijte samo Tolstovrško slatino.

Naroči se v Tolstem vrhu, Guštanj, Koroško.

Slovinci pozor!



Tehtnice (vage) za mošt, vino, žganje, mleko i. t. d. prave klosterneburške v velikem izboru. Posebno priporočam nove slovenske plošče za gramofon, v katerih imam sedaj posebno veliko izbiro.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš Maribor

Tegethova cesta št. 39.

V najem

se da dobrodoča gostilna in trgovina z mešanim blagom v »Narodnem domu« v Grebinju na Koroškem. — Prosilci morajo imeti spričevalo trgovske vsposobnosti in se oglasiti ustmeno ali pisмено pri »Hranilnici in posojilnici v Velikovcu« do dne 15. novembra t. l.



Na debelo!

Veletrgovina s papirjem.

Na drobno!

Goričar & Leskovšek

Celje : Graška ulica št. 7.

Zvezna trgovina (Goričar & Leskovšek)

Celje, Rotovška ulica št. 2.

Tovarniška zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih in risalnih potrebščin. Lastna zaloga šolskih zvezkov, risank, risalnih skladov ter vseh tiskovin za urade.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina

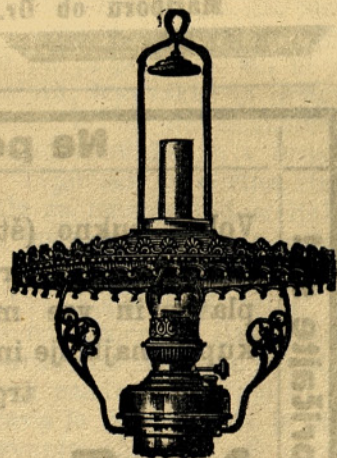
na debelo in na drobno

Franc Strupi : Celje

Graška cesta

Preporuča po najnižjih cenah svoje bogate zaloge steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe. Prevzame vse steklarske del pri cerkvah in priv. stavbah.

Na solidnejša in točna postrožba.



Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na 7 dne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4%. Obresti se pripisujejo k kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po polti se poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.978). Restni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poročstvo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastave vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svoje last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le kolek.

Uradne ure

se vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven praznikov. — V uradnih urah se sprejema in plačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in priložje sprejemajo vsak delavnik od 6. do 8. dopoldne in od 2. do 5. popoldne.

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne knjižice.

ROBERT DIEHL

žganjarna v Celju

priporoča svojo doma žgano slivovko, tropinovec, vinsko žganje, brinjevec kakor tudi

štajerski konjak